

Kallelse Kommunfullmäktige

Tid: onsdag 25 januari 2023 kl. 18:00

Plats: Kulturhuset Eden, Lilla Edet

Ärenden

Föredragande

Formalia

- 1 Upprop
- 2 Val av justerare och tid för justering
- 3 Godkännande av dagordning

Ärenden

4	Information från Göteborgsregionens kommunalförbund	Gitte Caous, förbundsdirektör GR
5	Fyllnadsval av nämndeman	2022/420
6	Avsägelse från Peter Jonsson (S) från uppdraget som ersättare i kommunfullmäktige	2022/420
7	Valärende	2022/420
8	Uppdatering av riktlinjer för markanvisnings- och exploateringsavtal	2022/498
9	Revidering av finanspolicyn	2022/466
10	Svar på motion om menssäkrade toaletter	2022/150

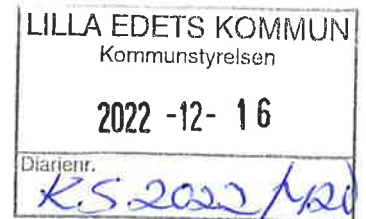
Lars Ivarsbo (C)
Ordförande

Administrativa enheten

Lilla Edets kommun

463 80 Lilla Edet

Fyllnadsval av nämndeman

Nämndemannen Jennifer Swedenborg, vald av kommunfullmäktige i Lilla Edets kommun, har begärt sig entledigad från sitt uppdrag som nämndeman. Enligt 4 kapitlet 8 § 4 stycket rättegångsbalken ankommer det i denna situation på kommunfullmäktige att förrätta ett fyllnadsval.

Tingsrätten emotser besked om resultatet av fyllnadsvalet.

I tjänsten

Mona-Lisa Johansson

Administratör

Lindquist Marie - TVB

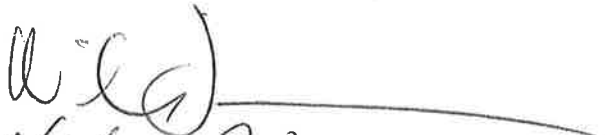

Från: Jennifer Swedenborg <jennifer.swedenborg@gmail.com>
Skickat: den 14 december 2022 12:18
Till: Lindquist Marie - TVB
Ämne: Entledigande

Hejsan jag skulle behöva bli entledigad från mitt nämndemansuppdrag
Mvh Jennifer Svedenborg

Vänersborgs tingsrätt
2022-12-15

Jennifer Svedenborg entledigas
enl. 4 kap 8 § rättegångsbalken
från uppdraget som nämndeman
vid Vänersborgs tingsrätt fr.o.m.
2022-12-15.

Niclas Johannisson
Lagman

From: Maria Olegård
Sent: 21 dec 2022 06:46:24 +01:00
To: Kommunen
Cc:
Subject: VB: Avsägelse ersättarplats i kommunfullmäktige

Med vänliga hälsningar

Maria Olegård
Administrativ chef

Besöksadress: Järnvägsgatan 12
Postadress: Lilla Edets kommun, 463 80 Lilla Edet
Telefon: 0520- 65 95 00, direkt: 0520-65 95 12

maria.olegard@lillaedet.se

<https://eur01.safelinks.protection.outlook.com/?url=http%3A%2F%2Fwww.lillaedet.se%2F&data=05%7C01%7Ckommunen%40lillaedet.se%7C58c6e4c6c4664fafda5008dae383a93e%7Cbe3816668c5d440cbfdc527c27275bb3%7C1%7C0%7C638072451860639818%7CUnknown%7CTWFpbGZsb3d8eyJWIjoiMC4wLjAwMDAiLCJQIjoiV2luMzIiLCJBTiI6IjEhaWwiLCJXVCi6Mn0%3D%7C3000%7C%7C%7C&sdata=vpJn88WR5rXbFuk%2FUyqxu3v7j8kN2%2FbWlIKW5pPL4J8%3D&reserved=0>

-----Ursprungligt meddelande-----

Från: Peter Jonsson <kpijonsson@gmail.com>
Skickat: den 21 december 2022 17:28
Till: Maria Olegård <Maria.Olegard@lillaedet.se>
Kopia: Kristian Hermansson <kristian.hermansson@lillaedet.se>
Ämne: Avsägelse ersättarplats i kommunfullmäktige

Hej Maria,

Härmed avsäger jag mig uppdraget som ersättare för Arbetarpartiet-Socialdemokraterna i kommunfullmäktige Lilla Edet

Med Vänliga Hälsningar,
Peter Jonsson

Kommunstyrelsen protokoll 2023-01-11

§ 12

Uppdatering av riktlinjer för markanvisnings- och exploateringsavtal.

Dnr KS 2022/498

Sammanfattning

Alla kommuner som anvisar mark ska, enligt 1 § Lag (2014:899) om riktlinjer för kommunala markanvisningar, ha riktlinjer för ändamålet. Motsvarande gäller riktlinjer för exploateringsavtal som enligt Plan- och bygglag (2010:900) krävs för alla kommuner som planerar att upprätta sådana avtal.

Avsikten är att skapa tydliga spelregler för exploatörer så de vet vad de har att vänta sig vid förhandlingsbordet.

En översyn har nu gjorts av riktlinjerna från 2017-04-12.

Ändringar rörande markanvisningsavtal

Flera uppdateringar har gjorts som rör markanvisningsavtalen. Maxtiden för markanvisning har förlängts från två till tre år för att ligga i linje med Göteborgs stads anvisningstid. Det har även tillkommit en maxtid om ett år för färdigplanerad mark. Vidare anger de uppdaterade riktlinjerna att annonsering sker på kommunens hemsida vid aktuella markanvisningar. Om specifikt område önskas skickar exploitören in en intresseanmälan.

Gällande antalet aktuella avtal som behöver tecknas har dessa justerats ner till två i stället för tre som innan, detta för att göra processen smidigare.

Tidigare fanns också bestämmelse kring upplåtelseform som tagits bort då det är svårt att långsiktigt garantera.

Riktlinjerna har även korrigerats gällande några sakfel.

Vägledande kring markanvisning var tidigare målen miljö och tillgänglighet. Dessa mål kan kopplas till särkrav vilka inte är tillåtna.

En justering har även gjorts gällande vem som ska stå risken för projektet dvs även planarbetet, framgent ligger detta ansvar som utgångsläge på exploitören.

Några förtydligande har även skett gällande att det är exploitören som står för kostnader som är kopplade till allmän plats och att kommunen använder en auktoriserad värderare när mark värderas.

Ett tillägg har gjorts som kring att exploitören själv är ansvarig för erhållande av myndighets/tillståndsbeslut.

Flera tillägg har gjorts bland annat om val av exploitör då detta görs utifrån ekonomisk, teknisk och yrkeskapacitet och att bevis om detta ska kunna inges, liksom att kommunen kan utesluta exploitörer med likviditetsproblem etc.

Kommunstyrelsen protokoll 2023-01-11

Därutöver har tillägg gjorts som rör möjligheter för kommunen att ta betalt för kostnader från exploatören som kopplas till etappvis utbyggnad av en detaljplan, möjlighet att ta ut kostnader för statlig infrastruktur liksom medfinansiering från exploatören. Vidare ges möjlighet att ta ut en säkerhet från exploatören för att säkerställa genomförandet, vilket utgör ett skydd för tredje man. Kommunen ges även möjlighet att ta ut en avgift från exploatören för markanvisningen.

Ändringar rörande exploateringsavtal

Riktlinjerna är nu uppdaterade kring var lagstödet finns i PBL och har även korrigerats gällande några sakfel såsom att exploateringsavtalets huvuddrag ska finnas framme redan vid samrådsskedet och att exploateringsavtalet ska vara beslutat innan antagande av detaljplan.

Riktlinjerna har även förtydligats gällande att exploatören står för alla kostnader som kan kopplas till allmän platsmark samt att regler kring avfallsfrågor och att dessa ska följa reglerna vid varje tillfälle.

Flera tillägg har gjorts såsom att kostnadsansvaret för framtagande av detaljplan regleras separat i ett plankostnadsavtal, att exploatören bekostar eventuell fastighetsbestämning och att exploatören själv är ansvarig för erhållande av myndighets/tillståndsbeslut.

Även tillägg har gjorts som rör möjligheter för kommunen att ta betalt för kostnader från exploatören som kopplas till etappvis utbyggnad av en detaljplan, gestaltungsprogram möjlighet att ta ut kostnader för statlig infrastruktur liksom medfinansiering från exploatören. Vidare ges möjlighet att ta ut en säkerhet från exploatören för att säkerställa genomförande, vilket utgör ett skydd för tredje man.

Beslutsunderlag

Arbetsutskottets protokoll 2022-12-12

Tjänsteskrivelse daterad 2022-11-23

Riktlinjer för markanvisnings- och exploateringsavtal

Riktlinjer för kommunala markanvisningar daterad 2017-04-12.

Riktlinjer för exploateringsavtal daterad 2017-04-12.

Ekonomiska konsekvenser

Uppdatering av riktlinjerna innebär inga direkta ekonomiska konsekvenser.

Sociala konsekvenser

Riktlinjerna berör indirekt planering av markområden. När marken detaljplaneras behandlas sociala konsekvenser särskilt.

Yrkande

Kristian Hermansson (S) yrkar bifall till arbetsutskottets förslag.

LILLA EDETS
KOMMUN

Kommunstyrelsen protokoll 2023-01-11

Kommunstyrelsens beslutsförslag till kommunfullmäktige

Kommunfullmäktige beslutar att anta de uppdaterade riktlinjerna för markanvisnings- och exploateringsavtal.

Kommunstyrelsens arbetsutskott protokoll 2022-12-12

§ 160

Uppdatering av riktlinjer för markanvisnings- och exploateringsavtal.

Dnr KS 2022/498

Sammanfattning

Alla kommuner som anvisar mark ska, enligt 1 § Lag (2014:899) om riktlinjer för kommunala markanvisningar, ha riktlinjer för ändamålet. Motsvarande gäller riktlinjer för exploateringsavtal som enligt Plan- och bygglag (2010:900) krävs för alla kommuner som planerar att upprätta sådana avtal.

Avsikten är att skapa tydliga spelregler för exploatörer så de vet vad de har att vänta sig vid förhandlingsbordet.

En översyn har nu gjorts av riktlinjerna från 2017-04-12.

Ändringar rörande markanvisningsavtal

Flera uppdateringar har gjorts som rör markanvisningsavtalen. Maxtiden för markanvisning har förlängts från två till tre år för att ligga i linje med Göteborgs stads anvisningstid. Det har även tillkommit en maxtid om ett år för färdigplanerad mark. Vidare anger de uppdaterade riktlinjerna att annonsering sker på kommunens hemsida vid aktuella markanvisningar. Om specifikt område önskas skickar exploitören in en intresseanmälan.

Gällande antalet aktuella avtal som behöver tecknas har dessa justerats ner till två i stället för tre som innan, detta för att göra processen smidigare.

Tidigare fanns också bestämmelse kring upplåtelseform som tagits bort då det är svårt att långsiktigt garantera.

Riktlinjerna har även korrigerats gällande några sakfel.

Vägledande kring markanvisning var tidigare målen miljö och tillgänglighet. Dessa mål kan kopplas till särkrav vilka inte är tillåtna.

En justering har även gjorts gällande vem som ska stå risken för projektet dvs även planarbetet, framgent ligger detta ansvar som utgångsläge på exploitören.

Några förtydligande har även skett gällande att det är exploitören som står för kostnader som är kopplade till allmän plats och att kommunen använder en auktoriserad värderare när mark värderas.

Ett tillägg har gjorts som kring att exploitören själv är ansvarig för erhållande av myndighets/tillståndsbeslut.

Flera tillägg har gjorts bland annat om val av exploitör då detta görs utifrån ekonomisk, teknisk och yrkeskapacitet och att bevis om detta ska kunna inges, liksom att kommunen kan utesluta exploitörer med likviditetsproblem etc.

Kommunstyrelsens arbetsutskott protokoll 2022-12-12

Därutöver har tillägg gjorts som rör möjligheter för kommunen att ta betalt för kostnader från exploatören som kopplas till etappvis utbyggnad av en detaljplan, möjlighet att ta ut kostnader för statlig infrastruktur liksom medfinansiering från exploatören. Vidare ges möjlighet att ta ut en säkerhet från exploatören för att säkerställa genomförandet, vilket utgör ett skydd för tredje man. Kommunen ges även möjlighet att ta ut en avgift från exploatören för markanvisningen.

Ändringar rörande exploateringsavtal

Riktlinjerna är nu uppdaterade kring var lagstödet finns i PBL och har även korrigerats gällande några sakfel såsom att exploateringsavtalets huvuddrag ska finnas framme redan vid samrådsskedet och att exploateringsavtalet ska vara beslutat innan antagande av detaljplan.

Riktlinjerna har även förtydligats gällande att exploatören står för alla kostnader som kan kopplas till allmän platsmark samt att regler kring avfallsfrågor och att dessa ska följa reglerna vid varje tillfälle.

Flera tillägg har gjorts såsom att kostnadsansvaret för framtagande av detaljplan regleras separat i ett plankostnadsavtal, att exploatören bekostar eventuell fastighetsbestämning och att exploatören själv är ansvarig för erhållande av myndighets/tillståndsbeslut.

Även tillägg har gjorts som rör möjligheter för kommunen att ta betalt för kostnader från exploatören som kopplas till etappvis utbyggnad av en detaljplan, gestaltungsprogram möjlighet att ta ut kostnader för statlig infrastruktur liksom medfinansiering från exploatören. Vidare ges möjlighet att ta ut en säkerhet från exploatören för att säkerställa genomförande, vilket utgör ett skydd för tredje man.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse daterad 2022-11-23.

Riktlinjer för markanvisnings- och exploateringsavtal

Riktlinjer för kommunala markanvisningar daterad 2017-04-12.

Riktlinjer för exploateringsavtal daterad 2017-04-12.

Ekonomiska konsekvenser

Uppdatering av riktlinjerna innebär inga direkta ekonomiska konsekvenser.

Sociala konsekvenser

Riktlinjerna berör indirekt planering av markområden. När marken detaljplaneras behandlas sociala konsekvenser särskilt.

Arbetsutskottets beslutsförslag till kommunstyrelsen

Kommunfullmäktige beslutar att anta de uppdaterade riktlinjerna för markanvisnings- och exploateringsavtal.

Uppdatering av riktlinjer för markanvisnings- och exploateringsavtal

Dnr KS 2022/ 498

Sammanfattning

Alla kommuner som anvisar mark ska, enligt 1 § Lag (2014:899) om riktlinjer för kommunala markanvisningar, ha riktlinjer för ändamålet. Motsvarande gäller riktlinjer för exploateringsavtal som enligt Plan- och bygglag (2010:900) krävs för alla kommuner som planerar att upprätta sådana avtal.

Avsikten är att skapa tydliga spelregler för exploatörer så de vet vad de har att vänta sig vid förhandlingsbordet.

En översyn har nu gjorts av riktlinjerna från 2017-04-12.

Ändringar rörande markanvisningsavtal

Flera uppdateringar har gjorts som rör markanvisningsavtalen. Maxtiden för markanvisning har förlängts från två till tre år för att ligga i linje med Göteborgs stads anvisningstid. Det har även tillkommit en maxtid om ett år för färdigplanerad mark. Vidare anger de uppdaterade riktlinjerna att annonsering sker på kommunens hemsida vid aktuella markanvisningar. Om specifikt område önskas skickar exploatören in en intresseanmälan.

Gällande antalet aktuella avtal som behöver tecknas har dessa justerats ner till två i stället för tre som innan, detta för att göra processen smidigare.

Tidigare fanns också bestämmelse kring upplåtelseform som tagits bort då det är svårt att långsiktigt garantera.

Riktlinjerna har även korrigerats gällande några sakfel.

Vägledande kring markanvisning var tidigare målen miljö och tillgänglighet. Dessa mål kan kopplas till särkrav vilka inte är tillåtna.

En justering har även gjorts gällande vem som ska stå risken för projektet dvs även planarbetet, framgent ligger detta ansvar som utgångsläge på exploatören.

Några förtydligande har även skett gällande att det är exploatören som står för kostnader som är kopplade till allmän plats och att kommunen använder en auktoriserad värderare när mark värderas.

Ett tillägg har gjorts som kring att exploatören själv är ansvarig för erhållande av myndighets/tillståndsbeslut.

Flera tillägg har gjorts bland annat om val av exploatör då detta görs utifrån ekonomisk, teknisk och yrkeskapacitet och att bevis om detta ska kunna inges, liksom att kommunen kan utesluta exploatörer med likviditetsproblem etc.

Därutöver har tillägg gjorts som rör möjligheter för kommunen att ta betalt för kostnader från exploatören som kopplas till etappvis utbyggnad av en detaljplan, möjlighet att ta ut kostnader för statlig infrastruktur liksom medfinansiering från exploatören. Vidare ges möjlighet att ta ut en säkerhet från exploatören för att säkerställa genomförandet, vilket utgör ett skydd för tredje man. Kommunen ges även möjlighet att ta ut en avgift från exploatören för markanvisningen.

Ändringar rörande exploateringsavtal

Riktlinjerna är nu uppdaterade kring var lagstödet finns i PBL och har även korrigerats gällande några sakfel såsom att exploateringsavtalets huvuddrag ska finnas framme redan vid samrådsskedet och att exploateringsavtalet ska vara beslutat innan antagande av detaljplan.

Riktlinjerna har även förtydligats gällande att exploatören står för alla kostnader som kan kopplas till allmän platsmark samt att regler kring avfallsfrågor och att dessa ska följa reglerna vid varje tillfälle.

Flera tillägg har gjorts såsom att kostnadsansvaret för framtagande av detaljplan regleras separat i ett plankostnadsavtal, att exploatören bekostar eventuell fastighetsbestämning och att exploatören själv är ansvarig för erhållande av myndighets/tillståndsbeslut.

Även tillägg har gjorts som rör möjligheter för kommunen att ta betalt för kostnader från exploatören som kopplas till etappvis utbyggnad av en detaljplan, gestaltungsprogram möjlighet att ta ut kostnader för statlig infrastruktur liksom medfinansiering från exploatören. Vidare ges möjlighet att ta ut en säkerhet från exploatören för att säkerställa genomförande, vilket utgör ett skydd för tredje man.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse daterad 2022-11-23.

Riktlinjer för markanvisnings- och exploateringsavtal

Riktlinjer för kommunala markanvisningar daterad 2017-04-12.

Riktlinjer för exploateringsavtal daterad 2017-04-12.

Ekonomiska konsekvenser

Uppdatering av riktlinjerna innebär inga direkta ekonomiska konsekvenser.

Sociala konsekvenser

Riktlinjerna berör indirekt planering av markområden. När marken detaljplaneras behandlas sociala konsekvenser särskilt.

Bakgrund

Alla kommuner som anvisar mark ska, enligt 1 § Lag (2014:899) om riktlinjer för kommunala markanvisningar, ha riktlinjer för ändamålet. Motsvarande gäller riktlinjer för exploateringsavtal som enligt Plan- och bygglag (2010:900) krävs för alla kommuner som planerar att upprätta sådana avtal.

Avsikten är att skapa tydliga spelregler för exploatörer så de vet vad de har att vänta sig vid förhandlingsbordet.

En översyn har nu gjorts av riktlinjerna från 2017-04-12 som idag består av två separata dokument. Föreslagen uppdatering innebär att dokumenten sammanslås.

Lag om riktlinjer för kommunala markanvisningar

Markanvisning är en överenskommelse mellan en kommun och en byggherre som ger byggherren ensamrätt att under en begränsad tid och under givna villkor förhandla med kommunen om överlåtelse eller upplåtelse av kommunen ägt område för byggnation. Enligt samma lag ska en kommun anta riktlinjer för markanvisningar. Kommunens riktlinjer för markanvisningar ska innehålla:

- kommunens utgångspunkter och mål för överlåtelser eller upplåtelser av markområden för bebyggande
- handläggningsrutiner och grundläggande villkor för markanvisningar
- principer för markprissättning

Lagens definition av markanvisning förutsätter att marken inledningsvis ägs av kommunen. Mark som ägs av ett kommunalt bolag omfattas dock inte av denna definition.

Syfte

Syftet med riktlinjerna är att tydliggöra hur kommunen arbetar med markanvisningar i enlighet med Lag (2014:899) om riktlinjer för kommunala markanvisningar. Situationen som kravet på riktlinjer omfattar är då en exploatör vänder sig till kommunen och önskar förvärva mark för ett eget projekt och där kommunen behandlar den inkomna frågeställningen för att ge svar på om kommunen vill göra en markanvisning och senare gå vidare med en markförsäljning eller markupplåtelse.

Ändringar i riktlinjer för markanvisning

Flera uppdateringar har gjorts som rör markanvisningsavtalen. Maxtiden för markanvisning har förlängts från två till tre år för att ligga i linje med Göteborgs stads anvisningstid. Det har även tillkommit en maxtid om ett år för färdigplanerad mark. Vidare anger de uppdaterade riktlinjerna att annonsering sker på kommunens hemsida vid aktuella markanvisningar. Om specifikt område önskas skickar exploatören in en intresseanmälan.

Gällande antalet aktuella avtal som behöver tecknas har dessa justerats ner till två i stället för tre som innan, detta för att göra processen smidigare.

Tidigare fanns också bestämmelse kring upplåtelseform som tagits bort då det är svårt att långsiktigt garantera.

Riktlinjerna har även korrigerats gällande några sakfel.

Vägledande kring markanvisning var tidigare målen miljö och tillgänglighet. Dessa mål kan kopplas till särkrav vilka inte är tillåtna.

En justering har även gjorts gällande vem som ska stå risken för projektet dvs även planarbetet, framgent ligger detta ansvar som utgångsläge på exploatören.

Några förtydligande har även skett gällande att det är exploatören som står för kostnader som är kopplade till allmän plats och att kommunen använder en auktoriserad värderare när mark värderas.

Ett tillägg har gjorts som kring att exploatören själv är ansvarig för erhållande av myndighets/tillståndsbeslut.

Flera tillägg har gjorts bland annat om val av exploatör då detta görs utifrån ekonomisk, teknisk och yrkeskapacitet och att bevis om detta ska kunna inges, liksom att kommunen kan utesluta exploatörer med likviditetsproblem etc.

Därutöver har tillägg gjorts som rör möjligheter för kommunen att ta betalt för kostnader från exploatören som kopplas till etappvis utbyggnad av en detaljplan, möjlighet att ta ut kostnader för statlig infrastruktur liksom medfinansiering från exploatören. Vidare ges möjlighet att ta ut en säkerhet från exploatören för att säkerställa genomförandet, vilket utgör ett skydd för tredje man. Kommunen ges även möjlighet att ta ut en avgift från exploatören för markanvisningen.

Lagreglering av exploateringsavtal

Enligt Plan- och bygglagen (PBL) ska kommunen anta riktlinjer som anger utgångspunkter och mål för exploateringsavtal. Riktlinjerna ska ange grundläggande principer för fördelning av kostnader och intäkter för genomförandet av detaljplaner samt andra förhållanden som har betydelse för bedömningen av konsekvenserna av att ingå exploateringsavtal.

Det är i sjätte kapitlet PBL som paragraferna rörande lagregleringen av exploateringsavtal återfinns. Dessa behandlar bland annat en kommuns rätt att låta exploatören vidta eller finansiera åtgärder för anläggande av gator, vägar och andra allmänna platser och av anläggningar för vattenförsörjning och avlopp samt andra åtgärder.

Syfte

Syftet med riktlinjerna är att tydliggöra hur kommunen arbetar med exploateringsavtal i enlighet med Plan- och bygglagen (PBL). Den situation som kravet på riktlinjer omfattar är då en exploatör vänder sig till kommunen och önskar planlägga mark för ett eget projekt där exploatören äger marken.

Ändringar i riktlinjer för exploateringsavtal

Riktlinjerna är nu uppdaterade kring var lagstödet finns i PBL och har även korrigerats gällande några sakfel såsom att exploateringsavtalets huvuddrag ska finnas framme redan vid samrådsskedet och att exploateringsavtalet ska vara beslutat innan antagande av detaljplan.

Riktlinjerna har även förtydligats gällande att exploatören står för alla kostnader som kan kopplas till allmän platsmark samt att regler kring avfallsfrågor och att dessa ska följa reglerna vid varje tillfälle.

Flera tillägg har gjorts såsom att kostnadsansvaret för framtagande av detaljplan regleras separat i ett plankostnadsavtal, att exploatören bekostar eventuell fastighetsbestämning och att exploatören själv är ansvarig för erhållande av myndighets/tillståndsbeslut.

Även tillägg har gjorts som rör möjligheter för kommunen att ta betalt för kostnader från exploatören som kopplas till etappvis utbyggnad av en detaljplan, gestaltungsprogram möjlighet att ta ut kostnader för statlig infrastruktur liksom medfinansiering från exploatören. Vidare ges möjlighet att ta ut en säkerhet från exploatören för att säkerställa genomförande, vilket utgör ett skydd för tredje man.

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige beslutar att anta de uppdaterade riktlinjerna för markanvisnings- och exploateringsavtal.

Linnea Andersson
Plan- o exploateringsingenjör
linnea.andersson2@lillaedet.se

Beslut expedieras till
Plan- och exploateringsingenjör,
Planerings- och exploateringschef

Riktlinjer för markanvisnings- och exploateringsavtal

Framtagen av: Planerings- och exploateringsenheten

Datum: 2022-10-18

Dnr: 2022/ 498

Version: 1.0

LILLA EDETS
KOMMUN

Riktlinjer för kommunala markanvisningar

Kommunfullmäktige är kommunens övergripande mark- och bostadspolitiska organ. På kommunfullmäktiges uppdrag ska kommunstyrelsen bland annat leda och samordna översiktlig planering av mark och vatten, detaljplanering samt mark- och bostadspolitiken. Kommunstyrelsen ska upprätthålla en god markberedskap samt se till att bostadsförsörjningen och samhällsbyggandet främjas genom att ta de initiativ som erfordras vad avser mark till bostäder och näringslivsetableringar.

Lag om riktlinjer för kommunala markanvisningar

Markanvisning är, enligt 1 § Lag (2014:899) om riktlinjer för kommunala markanvisningar, en överenskommelse mellan en kommun och en byggherre som ger byggherren ensamrätt att under en begränsad tid och under givna villkor förhandla med kommunen om överlåtelse eller upplåtelse av kommunen ägt område för byggnation.

Enligt samma lag ska en kommun anta riktlinjer för markanvisningar. Kommunens riktlinjer för markanvisningar ska innehålla:

- kommunens utgångspunkter och mål för överlåtelser eller upplåtelser av markområden för bebyggande
- handläggningsrutiner och grundläggande villkor för markanvisningar
- principer för markprissättning

Lagens definition av markanvisning förutsätter att marken inledningsvis ägs av kommunen. Mark som ägs av ett kommunalt bolag omfattas dock inte av denna definition.

Syfte

Syftet med riktlinjerna är att tydliggöra hur kommunen arbetar med markanvisningar i enlighet med Lag (2014:899) om riktlinjer för kommunala markanvisningar.

Situationen som kravet på riktlinjer omfattar är då en exploitör vänder sig till kommunen och önskar förvärva mark för ett eget projekt och där kommunen behandlar den inkomna frågeställningen för att ge svar på om kommunen vill göra en markanvisning och senare gå vidare med en markförsäljning eller markupplåtelse.

Handläggningsrutiner och grundläggande villkor för markanvisning

Handläggningsrutinerna beskriver hur kommunen formellt handlägger en inkommen intresseanmälan, bedömningskriterier vid utvärdering av inkommen intresseanmälan och vem som fattar beslut om markanvisning.

För att få uppföra ny bebyggelse krävs oftast att en detaljplan finns över området vilken reglerar vad och hur mycket som får byggas. En markanvisning kan vara kopplad till genomförandet av en detaljplan enligt plan- och bygglagen (PBL). Markanvisning används inte bara vid bostadsbyggande utan även vid planläggning för annan byggnation.

Intresse för markanvisning

När kommunen har ett område som är lämpligt för markanvisning annonseras detta på kommunens hemsida, exploatörer kan då anmäla sitt intresse för det specifika området.

Om en exploatör har en egen idé om ett specifikt område där denne önskar uppföra ny bebyggelse på kommunal mark ska en skriftlig intresseanmälan skickas in till kommunen. Till intresseanmälan ska bifogas en översiktlig redogörelse av det huvudsakliga ändamålet för projektet såsom bostadstyper och upplåtelseform, byggnadsvolymer och utformning. Till anmälan ska även en situationsplan och principskiss bifogas. Beroende på projektets storlek och utformning varierar kravet på detaljer i ansökan.

När intresseanmälan inkommit handlägger plan- och exploateringsenheten ärendet. Enheten gör en översiktlig bedömning av hur väl projektet stämmer överens med de förutsättningar och intentioner som råder inom och omkring området intresseanmälan avser samt projektets genomförbarhet.

Bedömningen tar hänsyn till dokumenten:

- Vision
- Översiktsplan
- Omkringliggande planer
- Övriga planer och program
- Bostadsförsörjningsprogram
- Näringslivsstrategiskt program

Utöver nämnda dokument kan även ytterligare rapporter vara aktuella för att utvärdera förutsättningarna. Val av exploatör beror också på dess ekonomiska, tekniska och yrkeskapacitet. Kommunen ska kunna förlita sig på att exploateringen blir genomförd på ett resurs- och tidseffektivt vis. Kommunen kan exempelvis komma att kräva bevis om att byggherren uppfyller dessa krav. Även tidigare genomförda projekt samt inställning till uppställda kriterier som exempelvis kostnadseffektiva bostäder, gestaltning eller tillskapande av parkeringsplatser kan påverka kommunens val av exploatör. Kommunen har även möjlighet att utesluta exploatörer exempelvis vid likviditetsproblem eller konkurs.

Markanvisning

Markanvisning för ett område kan ske genom direktanvisning, anbudsförfarande eller markanvisningstävling. Det är slutligen politiken som avgör om marken ska anvisas och genom vilken metod.

Direktanvisning innebär att marken anvisas exploatören direkt utan anbudsförfarande eller markanvisningstävling när exploatören har ansökt om markanvisning.

Anbudsförfarande innebär att flera exploatörer får lämna in förslag på hur de vill bebygga ett särskilt område utifrån ett antal av kommunen givna villkor.

Markanvisningstävling innebär att exploatörer erbjuds lämna förslag på hur ett område kan exploateras med utgångspunkt för de förutsättningar kommunen ger. Förfarandet används främst vid

särskilda projekt som starkt påverkar stadsbilden eller som på annat sätt är speciella. Ett tävlingsförfarande liknar ett anbudsförfarande, men kommunen kräver här mer omfattande och detaljrika förslag på utformning av bebyggelse och andra aspekter från exploatörerna, vilket kan ge större möjligheter till unik och annorlunda bebyggelse.

Även markanvisning för upplåtelse av kommunal mark kan förekomma.

Vägledande vid markanvisning

Vid anvisning av mark för bostadsbebyggelse ska följande vara vägledande:

- **Varierad upplåtelseform** Varierad upplåtelseform av boende ska eftersträvas. Varje ort ska kunna utvecklas och erbjuda ett varierat utbud av bostäder. Olika boendegrupperns önskemål och behov beträffande storlek, upplåtelseform, sociala kontakter och boendeservice ska kunna tillgodoses. Även trygghetsaspekter ska beaktas.
- **Konkurrens och mångfald på marknaden** Kommunen ska verka för att främja goda konkurrensförhållanden för att skapa förutsättningar för variationsrika bostäder till rimliga boendekostnader. Fler företag, både stora och små, ska ges möjlighet att etablera sig och kommunen ska sträva efter att få in fler intressenter inom samma område. Hänsyn ska tas till exploatörens ekonomiska stabilitet och intresse av långsiktigt fortbestånd av bebyggelsen med avsedd upplåtelseform samt tidigare genomförda projekt.

Beslut om markanvisning

Efter att en komplett intresseanmälan för markanvisning inkommit fattar kommunstyrelsen beslut om markanvisning. Beslutet fattas normalt inom fyra (4) månader.

Markanvisningsavtal

Om det är aktuellt med direktanvisning ska ett markanvisningsavtal tecknas mellan kommunen och exploatören. Avtalet ger exploatören ensamrätt att under en viss tidsperiod och under givna villkor förhandla med kommunen om överlåtelse av mark för byggnation.

Marköverlåtelseavtal

Processen för upprättande av marköverlåtelseavtal pågår normalt parallellt med eventuell planprocess och avslutas med avtalstecknande när en detaljplan finns som har fått laga kraft.

Marköverlåtelseavtalets innehåll beror på projektets art och förutom markpris kan det exempelvis innehålla krav på byggnaders utformning, olika skyddsåtgärder, placering samt tidskrav när byggnation senast ska vara påbörjad och slutförd. Syftet med avtalet är förutom att ligga till grund för eller utgöra själva marköverlåtelsen att säkerställa ansvarsfrågor så att god bebyggd miljö kan uppnås. Marköverlåtelseavtalet ska vara tecknat innan markanvisningsavtalet löper ut.

Utgångspunkter för markanvisningsavtal och marköverlåtelseavtal

Markanvisningsavtal och efterföljande marköverlåtelseavtal reglerar överenskommelser mellan kommunen och exploatören. Beroende på i vilket skede av processen som avtalen tecknas, till exempel kan avtal tecknas tidigt i planprocessen eller när antagen detaljplan finns, innehåller avtalen olika delar. Utgångspunkter för avtalen är följande:

- Markanvisning tidsbegränsas till högst tre (3) år eller högst ett (1) år om det rör sig om mark som omfattas av en befintlig detaljplan. Om marköverlåtelseavtal inte kan träffas inom denna tid är kommunen fri att anvisa marken till annan exploatör.
- Återtagen markanvisning ger inte rätt till ersättning.
- Markanvisning får inte överlåtas utan kommunens skriftliga godkännande. Detta gäller även överlåtelse till närstående bolag.
- Exploatören står för sina egna kostnader i projektet och all ekonomisk risk i samband med detaljplanearbetet. Projektering i detaljplanearbetet ska ske i samråd med kommunen.
- Exploatören bekostar samtliga åtgärder som markanvisningen medför såsom exempelvis allmän plats.
- Utöver köpeskillingen ska exploatören bidra till utsmyckning inom området.
- Projekt som avbryts till följd av beslut under planprocessen ger inte rätt till ersättning eller ny markanvisning.
- Kommunen kan inte garantera byggrätter vid markanvisning, om inte lagakraftvunnen detaljplan redan finns då markanvisningsavtalet tecknas.
- Exploatören bekostar anslutningsavgifter till vatten och avlopp, el, tele, bredband med mera enligt gällande taxa (vid varje tidpunkt) samt all utbyggnad inom kvartersmark. Eventuell flytt av ledningar bekostar exploatören.
- Exploatören ska förhålla sig till de regler som kommunen tillämpar gällande avfall vid varje tidpunkt.
- Exploatören ansvarar för och bekostar alla tillstånd, anmälningar, samråd och kontroller som kommunen eller annan myndighet kräver.
- Kommunen tillämpar vid behov krav om ekonomisk säkerhet/vite för att trygga detaljplanens genomförande. Säkerheten ska ställas innan marken överläts och ska ge kommunen möjlighet att få tillgång till den direkt vid begäran.
- Kommunen kan komma att ta betalt för kostnader som tillkommer med anledning av etappvis utbyggnad. Kommunen kan även kräva att exploatören står för kostnader med anledning av en åtgärd utanför detaljplanen som krävs för dess genomförande.
- Kommunen tar vid behov ut kostnader för statlig infrastruktur som krävs för exploateringen eller motsvarande. Även uttag av statlig medfinansieringsersättning från exploatören kan vara aktuellt.
- Kommunen kan komma att ta ut en avgift för markanvisningen.

Principer för markprissättning

Lilla Edets kommun använder marknadsvärdeprincipen vid prissättning av mark.

För kostnader som rör framtagandet av detaljplanen tecknas ett separat plankostnadsavtal. Vid anbuds- eller tävlingsförfarande kommer kommunen att använda ett öppet anbuds-förfarande. Det mest fördelaktiga anbudet väljs baserat på de förutsättningar och villkor som är satta för respektive område för varje enskilt anbuds- eller tävlingsförfarande. För varje område finns ett marknadsvärde som behöver uppnås för att markanvisningen ska genomföras. Kommunen använder en auktoriserad värderare för att göra en bedömning av marknadsvärdet, alternativt anbuds-förfarande.

Riktlinjer för exploateringsavtal

Kommunfullmäktige är kommunens övergripande mark- och bostadspolitiska organ. På kommunfullmäktiges uppdrag ska kommunstyrelsen bland annat leda och samordna översiktlig planering av mark och vatten, detaljplanering samt mark- och bostadspolitiken.

Exploateringsavtal innehåller överenskommelse mellan kommunen och exploitören för fördelning av kostnader och intäkter för genomförandet av en detaljplan när exploitören äger marken.

Lagen

Enligt Plan- och bygglagen (PBL) ska kommunen anta riktlinjer som anger utgångspunkter och mål för exploateringsavtal. Riktlinjerna ska ange grundläggande principer för fördelning av kostnader och intäkter för genomförandet av detaljplaner samt andra förhållanden som har betydelse för bedömningen av konsekvenserna av att ingå exploateringsavtal.

Det är i sjätte kapitlet PBL som paragraferna rörande lagregleringen av exploateringsavtal återfinns. Dessa behandlar bland annat en kommuns rätt att låta exploitören vidta eller finansiera åtgärder för anläggande av gator, vägar och andra allmänna platser och av anläggningar för vattenförsörjning och avlopp samt andra åtgärder.

Syfte

Syftet med riktlinjerna är att tydliggöra hur kommunen arbetar med exploateringsavtal i enlighet med Plan- och bygglagen (PBL). Den situation som kravet på riktlinjer omfattar är då en exploitör vänder sig till kommunen och önskar planlägga mark för ett eget projekt där exploitören äger marken.

Handläggningsrutiner och grundläggande villkor för exploateringsavtal

Handläggningsrutinerna beskriver hur kommunen formellt handlägger en inkommen intresseanmälan, bedömningskriterier vid utvärdering av inkommen intresseanmälan och vem som fattar beslut om exploateringsavtal.

För att få uppföra ny bebyggelse krävs oftast att en detaljplan finns över området vilken reglerar vad och hur mycket som får byggas. Ett exploateringsavtal är kopplat till genomförandet av en detaljplan.

Intresseanmälan för planläggning

Om en exploatör vill uppföra ny bebyggelse på egen mark ska en skriftlig ansökan om planbesked göras till kommunens mark- och exploateringsavdelning. Beslut om planbesked fattas av kommunstyrelsen. Kommunstyrelsen ska fatta beslut inom fyra (4) månader från det att fullständig ansökan inkommit till mark- och exploateringsavdelningen. Om positivt planbesked ges ska ett planavtal tecknas där exploatören åtar sig bekosta det arbete, och de utredningar som krävs, för att detaljplanen ska kunna antas.

Exploateringsavtal

När planarbetet påbörjats inleds avtalsförhandlingar mellan kommunen och exploatören i syfte att teckna ett exploateringsavtal vilket ska reglera genomförandet av detaljplanen. Senast inför samråd av detaljplanen ska kommunen redovisa avtalets huvudsakliga innehåll. Inför planens antagande ska förhandlingarna vara slutförda och parterna ska teckna ett exploateringsavtal före detaljplanen antas. Om större ändringar av projektets omfattning sker under detaljplanläggningen kan också omfattningen på exploateringsavtalet ändras. Beslut om exploateringsavtal ska fattas av kommunstyrelsen.

Utgångspunkter för exploateringsavtal

Exploateringsavtal anpassas utifrån varje områdes unika förutsättningar men utifrån följande utgångspunkter:

- Exploatören ansvarar för utredningar kopplade till detaljplanearbete regleras i särskilt plankostnadsavtal.
- Exploateringsavtalet får inte överlåtas utan kommunens skriftliga godkännande. Detta gäller även överlåtelse till närstående bolag.
- Exploatören står för alla kostnader kopplat till allmän platsmark om inte annat överenskommit.
- Exploatören ansvarar för och bekostar all projektering, byggnation och liknande på egen kvartersmark.
- Exploatören ansvarar för och bekostar alla tillstånd, anmälningar, samråd och kontroller som kommunen eller annan myndighet kräver.
- Exploatören ska bekosta alla åtgärder som krävs med anledning av genomförande av en detaljplan. Exempel på sådana åtgärder är avfallshantering, bulleråtgärder, sanering, dagvatten, översvämning, bevarande- och kompensationsåtgärder av skyddsvärda områden, geologi och/eller arkeologi.
- Kommunen kan vid behov kräva att exploatören följer ett gestaltungsprogram.
- Exploatören ska bidra med kulturell utsmyckning inom området.

- Eventuella kostnader för fastighetsbildning och fastighetsbestämning såsom exempelvis fastighetsreglering, avstyckning, bildande av gemensamhetsanläggningar och utredning av var gränsen går, bekostas av exploatören.
- Exploatören bekostar anslutningsavgifter till vatten och avlopp, el, tele, bredband och eventuell annan infrastruktur, samt eventuell flytt av ledningar.
- Exploatören ska förhålla sig till de regler som kommunens tillämpar gällande avfall vid varje tidpunkt.
- Kommunen kan komma att ta betalt för kostnader som tillkommer med anledning av etappvis utbyggnad. Kommunen kan även kräva att exploatören står för kostnader med anledning av en åtgärd utanför detaljplanen som krävs för dess genomförande.
- Kommunen tar vid behov ut kostnader för statlig infrastruktur som krävs för exploateringen eller motsvarande. Även uttag av statlig medfinansieringsersättning från exploatören kan vara aktuellt.
- Kommunen tillämpar krav om ekonomisk säkerhet/vite för att trygga detaljplanens genomförande. Säkerheten ska ställas innan detaljplanen antas och ska ge kommunen möjlighet att få tillgång till den direkt vid begäran.

Riktlinjer för kommunala markanvisningar

Framtagen av: Mark- och exploateringsavdelningen

Antagen av kommunfullmäktige: 2017-04-12 § 54

LILLA EDETS
KOMMUN

Innehåll

Riktlinjer för kommunala markanvisningar	3
Lag om riktlinjer för kommunala markanvisningar	3
Syfte	3
Handläggningsrutiner och grundläggande villkor för markanvisning.....	4
Intresseanmälan för markanvisning.....	4
Markanvisning.....	5
Vägledande vid markanvisning	5
Beslut om markanvisning	6
Markanvisningsavtal	6
Genomförandeavtal	6
Köpeavtal.....	6
Utgångspunkter för markanvisningsavtal och genomförandeavtal	7
Principer för markprissättning.....	8

Riktlinjer för kommunala markanvisningar

Kommunfullmäktige är kommunens övergripande mark- och bostadspolitiska organ. På kommunfullmäktiges uppdrag ska kommunstyrelsen bland annat leda och samordna översiktlig planering av mark och vatten, detaljplanering samt mark- och bostadspolitiken. Kommunstyrelsen ska upprätthålla en god markberedskap samt se till att bostadsförsörjningen och samhällsbyggandet främjas genom att ta de initiativ som erfordras vad avser mark till bostäder och näringslivsetableringar.

Markanvisning är, enligt 1 § Lag (2014:899) om riktlinjer för kommunala markanvisningar, en överenskommelse mellan en kommun och en byggherre som ger byggherren ensamrätt att under en begränsad tid och under givna villkor förhandla med kommunen om överlåtelse eller upplåtelse av kommunen ägt område för byggnation.

Lag om riktlinjer för kommunala markanvisningar

Enligt Lag (2014:899) om riktlinjer för kommunala markanvisningar ska en kommun anta riktlinjer för markanvisningar. Kommunens riktlinjer för markanvisningar ska innehålla:

- kommunens utgångspunkter och mål för överlåtelser eller upplåtelser av markområden för bebyggande
- handlägningsrutiner och grundläggande villkor för markanvisningar
- principer för markprissättning

Lagen definierar inte *hur* arbetet med markanvisning ska gå till. Kommunen får själv forma sina processer så länge de beskrivs i fastslagna riktlinjer. Markanvisning förutsätter att marken inledningsvis ägs av kommunen. Mark som ägs av ett kommunalt bolag omfattas inte av denna definition.

Syfte

Syftet med riktlinjerna är att tydliggöra hur kommunen arbetar med markanvisningar i enlighet med Lag (2014:899) om riktlinjer för kommunala markanvisningar.

Situationen som kravet på riktlinjer omfattar är då en exploatör vänder sig till kommunen och önskar förvärva mark för ett eget projekt och där kommunen, utan konkurrensutsättning, behandlar den inkomna frågeställningen för att ge svar på om kommunen vill göra en markanvisning och senare gå vidare med en markförsäljning eller markupplåtelse.

Handläggningsrutiner och grundläggande villkor för markanvisning

Handläggningsrutinerna beskriver hur kommunen formellt handlägger en inkommen intresseanmälan, bedömningskriterier vid utvärdering av inkommen intresseanmälan och vem som fattar beslut om markanvisning

För att få uppföra ny bebyggelse krävs oftast att en detaljplan finns över området vilken reglerar vad och hur mycket som får byggas. En markanvisning kan vara kopplad till genomförandet av en detaljplan enligt plan- och bygglagen (PBL). Markanvisning används inte bara vid bostadsbyggande utan även vid planläggning för annan byggnation.

Intresseanmälan för markanvisning

Om en exploatör vill uppföra ny bebyggelse på kommunal mark ska en skriftlig intresseanmälan skickas in till kommunen. Till intresseanmälan ska bifogas en översiktlig redogörelse av det huvudsakliga ändamålet för projektet såsom bostadstyper och upplåtelseform, byggnadsvolymer och utformning. Till anmälan ska även en situationsplan och principskiss bifogas. Beroende på projektets storlek och utformning varierar kravet på detaljer i ansökan.

När intresseanmälan inkommit handlägger mark- och exploateringsavdelningen ärendet. Avdelningen gör en översiktlig bedömning av hur väl projektet stämmer överens med de förutsättningar och intentioner som råder inom och omkring området intresseanmälan avser samt projektets genomförbarhet. Bedömningen tar hänsyn till dokumenten:

- Vision 2020
- Översiktsplan
- Omkringliggande planer
- Övriga planer och program
- Bostadsförsörjningsprogram

Utöver nämnda dokument kan även ytterligare rapporter vara aktuella för att utvärdera förutsättningarna.

Markanvisning

Markanvisning för ett område kan ske genom direktanvisning, anbudsförfarande eller markanvisningstävling.

Direktanvisning innebär att marken anvisas exploatören direkt utan anbudsförfarande eller markanvisningstävling när exploatören har ansökt om markanvisning.

Anbudsförfarande innebär att flera exploatörer får lämna in förslag på hur de vill bebygga ett särskilt område utifrån ett antal av kommunen givna villkor.

Markanvisningstävling innebär att exploatörer erbjuds lämna förslag på hur ett område kan exploateras med utgångspunkt för de förutsättningar kommunen ger. Förfarandet används främst vid särskilda projekt som starkt påverkar stadsbilden eller som på annat sätt är speciella. Ett tävlingsförfarande liknar ett anbudsförfarande, men kommunen kräver här mer omfattande och detaljrika förslag på utformning av bebyggelse och andra aspekter från exploatörerna, vilket kan ge större möjligheter till unik och annorlunda bebyggelse.

Lilla Edets kommun tillämpar vanligtvis direktanvisning av mark.

Vägledande vid markanvisning

Vid anvisning av mark för bostadsbebyggelse ska följande vara vägledande:

- **Varierad upplåtelseform**

Varierad upplåtelseform av boende ska eftersträvas. Varje ort ska kunna utvecklas och erbjuda ett varierat utbud av bostäder. Olika boendegrupperns önskemål och behov beträffande storlek, upplåtelseform, sociala kontakter och boendeservice ska kunna tillgodoses. Även trygghetsaspekter ska beaktas.

- **Miljö**

En långsiktig kvalitets- och miljöprofil ska eftersträvas. Byggproduktionen planeras för miljöanpassat genomförande, byggnadens drift är energi- och resurseffektiv som till exempel passivhus, emissioner från byggnaden har minimal miljöpåverkan, byggnaden påverkar inte omgivningen negativt och en god inomhusmiljö skapas.

- **Tillgänglighet**

Vid all bostadsproduktion ska god tillgänglighet eftersträvas så att andelen bostäder med hög tillgänglighet ökar. Vid markanvisning ska därför kraven på åtgärder för att åstadkomma god tillgänglighet tillgodoses.

- **Konkurrens och mångfald på marknaden**

Kommunen ska verka för att främja goda konkurrensförhållanden för att skapa förutsättningar för variationsrika bostäder till rimliga boendekostnader. Fler företag, både stora och små, ska ges möjlighet att etablera sig och kommunen ska sträva efter att få in fler intressenter inom samma område. Hänsyn ska tas till exploatörens ekonomiska stabilitet och intresse av långsiktigt fortbestånd av bebyggelsen med avsedd upplåtelseform samt tidigare genomförda projekt.

Beslut om markanvisning

Efter att en komplett intresseanmälan för markanvisning inkommit fattar kommunstyrelsen beslut om markanvisning. Beslutet fattas senast inom fyra (4) månader.

Markanvisningsavtal

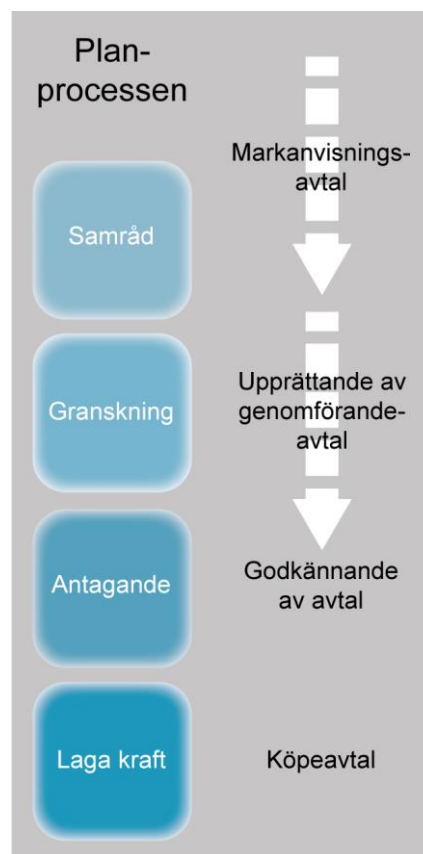
Kan området direktanvisas ska ett markanvisningsavtal tecknas mellan kommunen och exploatören. Avtalet ger exploatören ensamrätt att under en viss tidsperiod och under givna villkor förhandla med kommunen om överlåtelse av mark för byggnation.

Genomförandeavtal

Processen för upprättande av genomförandeavtal pågår parallellt med planprocessen och ett genomförandeavtal ska tecknas innan detaljplanen antas. Genomförandeavtalet ska bland annat innehålla förutsättningar för marköverlåtelse med tillhörande markpris, krav på byggnaders utformning och placering och tidskrav när byggnation senast ska vara påbörjad och slutförd.

Köpeavtal

När detaljplanen är antagen och har vunnit laga kraft ska ett köpeavtal tecknas där marken slutligen överläts till exploatören. Till grund för köpeavtalet ligger genomförandeavtalet.

Figur 1. Process för markanvisningsavtal

Utgångspunkter för markanvisningsavtal och genomförandeavtal

Markanvisningsavtal och genomförandeavtal reglerar överenskommelser mellan kommunen och exploitören. Beroende på i vilket skede av processen som avtalen tecknas, till exempel kan avtal tecknas tidigt i planprocessen eller när antagen detaljplan finns, innehåller avtalen olika delar. Utgångspunkter för avtalen är följande:

- Markanvisning tidsbegränsas till högst två (2) år. Om marköverlåtelseavtal inte kan träffas inom denna tid är kommunen fri att anvisa marken till annan exploitör.
- Kommunen har rätt att återta en markanvisning om byggnationen inte påbörjats senast tio (10) månader efter det att infrastrukturen är utbyggd eller om det är uppenbart att exploitören inte förmår eller avser att genomföra projektet i den takt och på det sätt som avsågs vid markanvisningen. Förlängning kan medges om förseningen beror på omständigheter som exploitören inte råder över.
- Återtagen markanvisning ger inte rätt till ersättning.
- Markanvisning får inte överlåtas utan kommunens skriftliga godkännande. Detta gäller även överlåtelse till närstående bolag.
- Kommunen kan bestämma om upplåtelseform såsom ägande-, bostads- eller hyresrätt och ska kunna villkora att exploitören upplåter specialbostäder, lokaler för barn- och äldreomsorg samt andra kategoribostäder. Detta ska kunna ske antingen genom den avsedda nyproduktionen eller i exploitörens övriga befintliga bostadsbestånd.
- Exploitören står för sina egna kostnader i projektet och all ekonomisk risk i samband med detaljplanarbetet. Projektering i detaljplanarbetet ska ske i samråd med kommunen.
- Projekt som avbryts till följd av beslut under planprocessen ger inte rätt till ersättning eller ny markanvisning.
- Kommun kan inte garantera byggrätter vid markanvisning, om inte lagakraftvunnen detaljplan redan finns då markanvisningsavtalet tecknas.
- Exploitören ska satsa resurser och kostnader för medverkan i planarbetet.
- Exploitören bekostar anslutningsavgifter till vatten och avlopp, el, tele, bredband med mera enligt gällande taxa samt all utbyggnad inom kvartersmark. Eventuell flytt av ledningar bekostar exploitören.
- Exploitören ska tillse att gemensamt hämtställe för bostädernas avfall ordnas.
- Utöver köpeskillingen ska exploitören bidra till utsmyckning inom området.

Principer för markprissättning

Lilla Edets kommun använder marknadsvärdeprincipen vid prissättning av mark. I tomtpriset ingår kostnad för marken, kostnader för framtagande av detaljplanen, kostnaden för utbyggnad av allmän plats med mera. Utöver detta tillkommer anslutningsavgifter enligt taxa beslutad av kommunfullmäktige.

Vid anbuds- eller tävlingsförfarande kommer kommunen att använda ett öppet anbudsförfarande. Det mest fördelaktiga anbudet väljs baserat på de förutsättningar och villkor som är satta för respektive område för varje enskilt anbuds- eller tävlingsförfarande. För varje område finns ett acceptpris för marken för att markanvisningen ska genomföras. Kommunen kan använda en auktoriserad värderingsman för att göra en bedömning av marknadsvärdet.

Riktlinjer för exploateringsavtal

Framtagen av: Mark- och exploateringsavdelningen

Antagen av kommunfullmäktige: 2017-04-12 § 55

LILLA EDETS
KOMMUN

Innehåll

Riktlinjer för exploateringsavtal.....	3
Lagen	3
Syfte	3
Handläggningsrutiner och grundläggande villkor för exploateringsavtal	3
Intresseanmälan för planläggning.....	4
Exploateringsavtal	4
Utgångspunkter för exploateringsavtal.....	4

Riktlinjer för exploateringsavtal

Kommunfullmäktige är kommunens övergripande mark- och bostadspolitiska organ. På kommunfullmäktiges uppdrag ska kommunstyrelsen bland annat leda och samordna översiktlig planering av mark och vatten, detaljplanering samt mark- och bostadspolitiken.

Exploateringsavtal innehåller överenskommelse mellan kommunen och exploatören för fördelning av kostnader och intäkter för genomförandet av en detaljplan när exploatören äger marken.

Lagen

Enligt Plan- och bygglagen (PBL) ska kommunen anta riktlinjer som anger utgångspunkter och mål för exploateringsavtal. Riktlinjerna ska ange grundläggande principer för fördelning av kostnader och intäkter för genomförandet av detaljplaner samt andra förhållanden som har betydelse för bedömningen av konsekvenserna av att ingå exploateringsavtal.

Syfte

Syftet med riktlinjerna är att tydliggöra hur kommunen arbetar med exploateringsavtal i enlighet med Plan- och bygglagen (PBL). Den situation som krävet på riktlinjer omfattar är då en exploatör vänder sig till kommunen och önskar planlägga mark för ett eget projekt där exploatören äger marken.

Handläggningsrutiner och grundläggande villkor för exploateringsavtal

Handläggningsrutinerna beskriver hur kommunen formellt handlägger en inkommen intresseanmälan, bedömningskriterier vid utvärdering av inkommen intresseanmälan och vem som fattar beslut om exploateringsavtal.

För att få uppföra ny bebyggelse krävs oftast att en detaljplan finns över området vilken reglerar vad och hur mycket som får byggas. Ett exploateringsavtal är kopplat till genomförandet av en detaljplan.

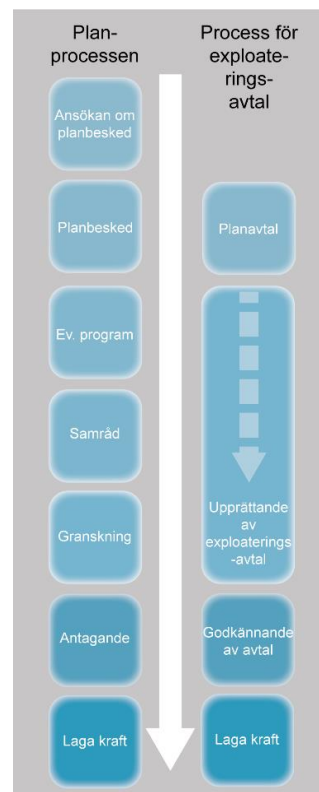
Intresseanmälan för planläggning

Om en exploatör vill uppföra ny bebyggelse på egen mark ska en skriftlig ansökan om planbesked göras till kommunens mark- och exploateringsavdelning. Beslut om planbesked fattas av kommunstyrelsen. Kommunstyrelsen ska fatta beslut inom fyra (4) månader från det att fullständig ansökan inkommit till mark- och exploateringsavdelningen. Om positivt planbesked ges ska ett planavtal tecknas där exploatören åtar sig bekosta det arbete, och de utredningar som krävs, för att detaljplanen ska kunna antas.

Exploateringsavtal

När planarbetet påbörjats inleds avtalsförhandlingar mellan kommunen och exploatören i syfte att teckna ett exploateringsavtal vilket ska reglera genomförandet av detaljplanen.

Senast inför granskning av detaljplanen ska kommunen redovisa avtalets huvudsakliga innehåll. Inför planens antagande ska förhandlingarna vara slutförda och parterna ska teckna ett exploateringsavtal före eller samtidigt som detaljplanen antas. Om större ändringar av projektets omfattning sker under detaljplanläggningen kan också omfattningen på exploateringsavtalet ändras. Beslut om exploateringsavtal ska fattas av kommunstyrelsen.

Figur 1. Process för exploateringsavtal

Utgångspunkter för exploateringsavtal

Exploateringsavtal anpassas utifrån varje områdes unika förutsättningar men utifrån följande utgångspunkter:

- Mark som anges som allmän platsmark i detaljplanen överläts till huvudmannen utan ersättning.
- Exploatören bekostar projektering och byggnation av infrastruktur och allmän platsmark som krävs för att exploateringen ska kunna genomföras i förhållande till den byggrätt som detaljplanen medger.
- Exploatören ansvarar för och bekostar utredningar, utformning och åtgärder med avseende på avfallshantering, bulleråtgärder, sanering, översvämning, bevarande- och kompensationsåtgärder av skyddsvärda områden, geologi och/eller arkeologi med mera som krävs för detaljplanens genomförande.
- Eventuella kostnader för fastighetsbildning såsom fastighetsreglering, avstyckning och bildande av gemensamhetsanläggningar, bekostas av exploatören.
- Exploatören bekostar anslutningsavgifter till vatten och avlopp, el, tele, bredband och eventuell annan infrastruktur, samt eventuell flytt av ledningar.
- Exploatören ska tillse att gemensamt hämtställe för bostädernas avfall ordnas.
- Exploatören ska bidra med någon form av kulturell utsmyckning inom området.
- Exploateringsavtalet ska godkännas av kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen protokoll 2023-01-11

§ 17

Revidering av finanspolicyn

Dnr KS 2022/466

Sammanfattning

Senast antagna finanspolicy antogs av kommunfullmäktige 2016-09-07.

Revideringen är gjord i syfte att aktualisera utifrån nuvarande finansiella situation och göra en översyn tidigare finanspolicy som antogs 2016.

De viktigaste förändringarna jämfört med tidigare finanspolicy:

- **Bolagen** ansvarar för att ta fram en egen finanspolicy
- **Valutarisk**, kommunen får inte låna eller placera i utländsk valuta
- **Placeringar**; Ny skrivning *Det bör eftersträvas att kommunens likvida medel placeras på ett likvidkonto och alla överskottsmedel, utöver likviditetsreserven, bör användas för att amortera på lånen.*

Tidigare skrivning (Om placeringarna överstiger 40 MSEK skall en mer utförlig placeringspolicy upprättas med tillhörande reglemente och riskinstruktion.)

Syftet med finanspolicyn är att begränsa finansiella risker genom att definiera enhetliga riktlinjer och ramar för de finansiella aktiviteter som uppkommer i samband med upplåning, skuldförvaltning och likviditetshantering. Riktlinjerna ska ligga till grund för att en god kontroll och kostnadseffektiv hantering uppnås, samt att ansvarsfördelning och administrativa regler klargörs.

Målsättningen är att säkerställa kapitalförsörjning på både kort och lång sikt. Dessutom ska bästa möjliga finansnetto alltid eftersträvas inom ramen för denna finanspolicy. Fastlagda riktlinjer ska kontinuerligt prövas och vid behov revideras för att upprätthålla en löpande anpassning till omvärldsförändringar som uppkommer, samt att tillse att en väl avvägd riskprofil upprätthålls

Finanspolicyn är fastställd av kommunfullmäktige och är ett övergripande dokument. Alla avsteg från finanspolicyn kräver ett beslut i kommunfullmäktige. De kommunala bolagen ansvarar själva för att fastställa en finanspolicy med tillhörande riskinstruktion.

Finanspolicyns omfattning:

- Organisation och ansvarsfördelning
- Hantering av finansiella risker
- Rapportering och kontroll
- Riskinstruktion

Kommunstyrelsen protokoll 2023-01-11

I riskinstruktionen sammanfattas alla beslutade riktlinjer för de finansiella riskerna. Därmed blir riktlinjerna enklare att efterleva, kontrollera samt revidera.

Beslutsunderlag

Arbetsutskottets protokoll 2022-12-12

Ekonomichefens tjänsteskrivelse daterad 2022-11-02

Finanspolicy Lilla Edets kommun

Antagen Finanspolicy av KF 2016-09-07

Ekonomiska konsekvenser

Fastlagda riktlinjer ska kontinuerligt prövas och vid behov revideras för att upprätthålla en löpande anpassning till omvärldsförändringar som uppkommer, samt att tillse att en väl avvägd riskprofil upprätthålls.

Kommunstyrelsens beslutsförslag till kommunfullmäktige

Kommunfullmäktige godkänner förslag till revidering av finanspolicy

Kommunstyrelsens arbetsutskott protokoll 2022-12-12

§ 169

Revidering av finanspolicyn

Dnr KS 2022/466

Sammanfattning

Senast antagna finanspolicy antogs av kommunfullmäktige 2016-09-07.

Revideringen är gjord i syfte att aktualisera utifrån nuvarande finansiella situation och göra en översyn tidigare finanspolicy som antogs 2016.

De viktigaste förändringarna jämfört med tidigare finanspolicy:

- **Bolagen** ansvarar för att ta fram en egen finanspolicy
- **Valutarisk**, kommunen får inte låna eller placera i utländsk valuta
- **Placeringar**; Ny skrivning *Det bör eftersträvas att kommunens likvida medel placeras på ett likvidkonto och alla överskottsmedel, utöver likviditetsreserven, bör användas för att amortera på lånen.*

Tidigare skrivning (Om placeringarna överstiger 40 MSEK skall en mer utförlig placeringspolicy upprättas med tillhörande reglemente och riskinstruktion.)

Syftet med finanspolicyn är att begränsa finansiella risker genom att definiera enhetliga riktlinjer och ramar för de finansiella aktiviteter som uppkommer i samband med upplåning, skuldförvaltning och likviditetshantering. Riktlinjerna ska ligga till grund för att en god kontroll och kostnadseffektiv hantering uppnås, samt att ansvarsfördelning och administrativa regler klargörs.

Målsättningen är att säkerställa kapitalförsörjning på både kort och lång sikt. Dessutom ska bästa möjliga finansnetto alltid eftersträvas inom ramen för denna finanspolicy. Fastlagda riktlinjer ska kontinuerligt prövas och vid behov revideras för att upprätthålla en löpande anpassning till omvärldsförändringar som uppkommer, samt att tillse att en väl avvägd riskprofil upprätthålls

Finanspolicyn är fastställd av kommunfullmäktige och är ett övergripande dokument. Alla avsteg från finanspolicyn kräver ett beslut i kommunfullmäktige. De kommunala bolagen ansvarar själva för att fastställa en finanspolicy med tillhörande riskinstruktion.

Finanspolicyns omfattning:

- Organisation och ansvarsfördelning
- Hantering av finansiella risker
- Rapportering och kontroll
- Riskinstruktion

Kommunstyrelsens arbetsutskott protokoll 2022-12-12

I riskinstruktionen sammanfattas alla beslutade riktlinjer för de finansiella riskerna. Därmed blir riktlinjerna enklare att efterleva, kontrollera samt revidera.

Beslutsunderlag

Ekonomichefens tjänsteskrivelse daterad 2022-11-02

Finanspolicy Lilla Edets kommun

Antagen Finanspolicy av KF 2016-09-07

Ekonomiska konsekvenser

Fastlagda riktlinjer ska kontinuerligt prövas och vid behov revideras för att upprätthålla en löpande anpassning till omvärldsförändringar som uppkommer, samt att tillse att en väl avvägd riskprofil upprätthålls.

Arbetsutskottets beslutsförslag till kommunstyrelsen

Kommunfullmäktige godkänner förslag till revidering av finanspolicy

Kommunstyrelsen protokoll 2022-11-29

§ 218

Revidering av finanspolicyn

Dnr KS 2022/466

Sammanfattning

Senast antagna finanspolicy antogs av kommunfullmäktige 2016-09-07.

Revideringen är gjord i syfte att aktualisera utifrån nuvarande finansiella situation och göra en översyn tidigare finanspolicy som antogs 2016.

De viktigaste förändringarna jämfört med tidigare finanspolicy:

- **Bolagen** ansvarar för att ta fram en egen finanspolicy
- **Valutarisk**, kommunen får inte låna eller placera i utländsk valuta
- **Placeringar**; Ny skrivning *Det bör eftersträvas att kommunens likvida medel placeras på ett likvidkonto och alla överskottsmedel, utöver likviditetsreserven, bör användas för att amortera på lånen.*

Tidigare skrivning (Om placeringarna överstiger 40 MSEK skall en mer utförlig placeringspolicy upprättas med tillhörande reglemente och riskinstruktion.)

Syftet med finanspolicyn är att begränsa finansiella risker genom att definiera enhetliga riktlinjer och ramar för de finansiella aktiviteter som uppkommer i samband med upplåning, skuldförvaltning och likviditetshantering. Riktlinjerna ska ligga till grund för att en god kontroll och kostnadseffektiv hantering uppnås, samt att ansvarsfördelning och administrativa regler klargörs.

Målsättningen är att säkerställa kapitalförsörjning på både kort och lång sikt. Dessutom ska bästa möjliga finansnetto alltid eftersträvas inom ramen för denna finanspolicy. Fastlagda riktlinjer ska kontinuerligt prövas och vid behov revideras för att upprätthålla en löpande anpassning till omvärldsförändringar som uppkommer, samt att tillse att en väl avvägd riskprofil upprätthålls

Finanspolicyn är fastställd av kommunfullmäktige och är ett övergripande dokument. Alla avsteg från finanspolicyn kräver ett beslut i kommunfullmäktige. De kommunala bolagen ansvarar själva för att fastställa en finanspolicy med tillhörande riskinstruktion.

Finanspolicyns omfattning:

- Organisation och ansvarsfördelning
- Hantering av finansiella risker
- Rapportering och kontroll
- Riskinstruktion

Kommunstyrelsen protokoll 2022-11-29

I riskinstruktionen sammanfattas alla beslutade riktlinjer för de finansiella riskerna. Därmed blir riktlinjerna enklare att efterleva, kontrollera samt revidera.

Beslutsunderlag

Ekonomichefens tjänsteskrivelse daterad 2022-11-02

Finanspolicy Lilla Edets kommun

Antagen Finanspolicy av KF 2016-09-07

Ekonomiska konsekvenser

Fastlagda riktlinjer ska kontinuerligt prövas och vid behov revideras för att upprätthålla en löpande anpassning till omvärldsförändringar som uppkommer, samt att tillse att en väl avvägd riskprofil upprätthålls.

Yrkande

Julia Färjhage (C) yrkar att ärendet återremitteras för revidering i enlighet med diskussionen i kommunstyrelsen.

Beslut

Kommunstyrelsen återremitterar ärendet för revidering i enlighet med diskussionen i kommunstyrelsen.

Expedieras till
Jörgen Karlsson

Kommunstyrelsens arbetsutskott protokoll 2022-11-15

§ 152

Revidering av finanspolicyn

Dnr KS 2022/466

Sammanfattning

Senast antagna finanspolicy antogs av kommunfullmäktige 2016-09-07.

Revideringen är gjord i syfte att aktualisera utifrån nuvarande finansiella situation och göra en översyn tidigare finanspolicy som antogs 2016.

De viktigaste förändringarna jämfört med tidigare finanspolicy:

- **Bolagen** ansvarar för att ta fram en egen finanspolicy
- **Valutarisk**, kommunen får inte låna eller placera i utländsk valuta
- **Placeringar**; Ny skrivning *Det bör eftersträvas att kommunens likvida medel placeras på ett likvidkonto och alla överskottsmedel, utöver likviditetsreserven, bör användas för att amortera på lånen.*

Tidigare skrivning (Om placeringarna överstiger 40 MSEK skall en mer utförlig placeringspolicy upprättas med tillhörande reglemente och riskinstruktion.)

Syftet med finanspolicyn är att begränsa finansiella risker genom att definiera enhetliga riktlinjer och ramar för de finansiella aktiviteter som uppkommer i samband med upplåning, skuldförvaltning och likviditetshantering. Riktlinjerna ska ligga till grund för att en god kontroll och kostnadseffektiv hantering uppnås, samt att ansvarsfördelning och administrativa regler klargörs.

Målsättningen är att säkerställa kapitalförsörjning på både kort och lång sikt. Dessutom ska bästa möjliga finansnetto alltid eftersträvas inom ramen för denna finanspolicy. Fastlagda riktlinjer ska kontinuerligt prövas och vid behov revideras för att upprätthålla en löpande anpassning till omvärldsförändringar som uppkommer, samt att tillse att en väl avvägd riskprofil upprätthålls

Finanspolicyn är fastställd av kommunfullmäktige och är ett övergripande dokument. Alla avsteg från finanspolicyn kräver ett beslut i kommunfullmäktige. De kommunala bolagen ansvarar själva för att fastställa en finanspolicy med tillhörande riskinstruktion.

Finanspolicyns omfattning:

- Organisation och ansvarsfördelning
- Hantering av finansiella risker
- Rapportering och kontroll
- Riskinstruktion

LILLA EDETS
KOMMUN

Kommunstyrelsens arbetsutskott protokoll 2022-11-15

I riskinstruktionen sammanfattas alla beslutade riktlinjer för de finansiella riskerna. Därmed blir riktlinjerna enklare att efterleva, kontrollera samt revidera.

Beslutsunderlag

Ekonomichefens tjänsteskrivelse daterad 2022-11-02

Finanspolicy Lilla Edets kommun

Antagen Finanspolicy av KF 2016-09-07

Ekonomiska konsekvenser

Fastlagda riktlinjer ska kontinuerligt prövas och vid behov revideras för att upprätthålla en löpande anpassning till omvärldsförändringar som uppkommer, samt att tillse att en väl avvägd riskprofil upprätthålls.

Arbetsutskottets beslutsförslag till kommunstyrelsen

Kommunfullmäktige godkänner förslag till revidering av finanspolicy

Revidering av Lilla Edets kommuns finanspolicy

Dnr KS 2022/466

Sammanfattning

Senast antagna finanspolicy antogs av kommunfullmäktige 2016-09-07.

Revideringen är gjord i syfte att aktualisera utifrån nuvarande finansiella situation och göra en översyn tidigare finanspolicy som antogs 2016.

De viktigaste förändringarna jämfört med tidigare finanspolicy:

- **Bolagen** ansvarar för att ta fram en egen finanspolicy
- **Valutarisk**, kommunen får inte låna eller placera i utländsk valuta
- **Placeringar**; Ny skrivning *Det bör eftersträvas att kommunens likvida medel placeras på ett likvidkonto och alla överskottsmedel, utöver likviditetsreserven, bör användas för att amortera på lånen och eller pensionsskulden.*
Tidigare skrivning (Om placeringarna överstiger 40 MSEK skall en mer utförlig placeringspolicy upprättas med tillhörande reglemente och riskinstruktion.)

Syftet med finanspolicyn är att begränsa finansiella risker genom att definiera enhetliga riktlinjer och ramar för de finansiella aktiviteter som uppkommer i samband med upplåning, skuldförvaltning och likviditetshantering. Riktlinjerna ska ligga till grund för att en god kontroll och kostnadseffektiv hantering uppnås, samt att ansvarsfördelning och administrativa regler klargörs.

Målsättningen är att säkerställa kapitalförsörjning på både kort och lång sikt. Dessutom ska bästa möjliga finansnetto alltid eftersträvas inom ramen för denna finanspolicy. Fastlagda riktlinjer ska kontinuerligt prövas och vid behov revideras för att upprätthålla en löpande anpassning till omvärldsförändringar som uppkommer, samt att tillse att en väl avvägd riskprofil upprätthålls

Finanspolicyn är fastställd av kommunfullmäktige och är ett övergripande dokument. Alla avsteg från finanspolicyn kräver ett beslut i kommunfullmäktige. De kommunala bolagen ansvarar själva för att fastställa en finanspolicy med tillhörande riskinstruktion.

Finanspolicyns omfattning:

- Organisation och ansvarsfördelning

- Hantering av finansiella risker
- Rapportering och kontroll
- Riskinstruktion

I riskinstruktionen sammanfattas alla beslutade riktlinjer för de finansiella riskerna. Därmed blir riktlinjerna enklare att efterleva, kontrollera samt revidera.

Beslutsunderlag

Ekonomichefens tjänsteskrivelse daterad 2022-11-02

Finanspolicy Lilla Edets kommun

Antagen Finanspolicy av KF 2016-09-07

Ekonomiska konsekvenser

Fastlagda riktlinjer ska kontinuerligt prövas och vid behov revideras för att upprätthålla en löpande anpassning till omvärldsförändringar som uppkommer, samt att tillse att en väl avvägd riskprofil upprätthålls.

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige godkänner förslag till revidering av finanspolicyn

Jörgen Karlsson
Ekonomichef
jorgen.karlsson@lillaedet.se

Beslut expedieras till
Ekonomichefen

FINANSPOLICY

LILLA EDETS KOMMUN

Senast antagen KF 2016-09-07

Framtagen 2022-11-03

1. INLEDNING

- 1.1 Syfte
- 1.2 Målsättning
- 1.3 Omfattning

2. ORGANISATION OCH ANSVARFÖRDELNING

- 2.1 Kommunfullmäktiges ansvar
- 2.2 Kommunstyrelsens ansvar
- 2.3 Kommunchefens ansvar
- 2.4 De kommunala bolagens ansvar
- 2.5 Borgen

3. HANTERING AV FINANSIELLA RISKER

- 3.1 Betalningsberedskap och likviditetsrisk
- 3.2 Tillåtna motparter
- 3.3 Kapitalanskaffning och refinansieringsrisk
- 3.4 Ränterisk
- 3.5 Valutarisk
- 3.6 Placeringar
- 3.7 Finansiell leasing

4. RAPPORTERING OCH KONTROLL

- 4.1 Rapportens innehåll

5. RISKINSTRUKTION

- 5.1 Betalningsberedskap och likviditetsrisk
- 5.2 Tillåtna motparter
- 5.3 Kapitalanskaffning och refinansieringsrisk
- 5.4 Ränterisk
- 5.5 Valutarisk
- 5.6 Placeringar
- 5.7 Finansiell leasing

1. INLEDNING

1.1 Syfte

Syftet med finanspolicyn är att begränsa finansiella risker genom att definiera enhetliga riktlinjer och ramar för de finansiella aktiviteter som uppkommer i samband med upplåning, skuldförvaltning och likviditetshantering. Riktlinjerna ska ligga till grund för att en god kontroll och kostnadseffektiv hantering uppnås, samt att ansvarsfördelning och administrativa regler klagörs.

1.2 Målsättning

Målsättningen är att säkerställa kapitalförsörjning på både kort och lång sikt. Dessutom ska bästa möjliga finansnetto alltid eftersträvas inom ramen för denna finanspolicy. Fastlagda riktlinjer ska kontinuerligt prövas och vid behov revideras för att upprätthålla en löpande anpassning till omvärldsförändringar som uppkommer, samt att tillse att en väl avvägd riskprofil upprätthålls.

1.3 Omfattning

Finanspolicyn är fastställd av kommunfullmäktige och är ett övergripande dokument. Alla avsteg från finanspolicyn kräver ett beslut i kommunfullmäktige. De kommunala bolagen ansvarar själva för att fastställa en finanspolicy med tillhörande riskinstruktion.

Finanspolicyns omfattning:

- Organisation och ansvarsfördelning
- Hantering av finansiella risker
- Rapportering och kontroll
- Riskinstruktion

I riskinstruktionen sammanfattas alla beslutade riktlinjer för de finansiella riskerna. Därmed blir riktlinjerna enklare att efterleva, kontrollera samt revidera.

För förvaltningen av kommunens pensionsmedel skall en särskild policy fastställas av kommunfullmäktige.

2. ORGANISATION OCH ANSVARFÖRDELNING

Vid alla finansiella transaktioner, såsom lån, placeringar och räntederivat, skall kommunen företräddas av namngivna behöriga personer. Skriftlig fullmakt skall delges de behöriga personer som, med bindande verkan i kommunens namn, har rätt att utföra finansiella transaktioner. Fullmakt beslutas av kommunstyrelsen.

2.1 Kommunfullmäktiges ansvar

- Innehållet i finanspolicyn
- Följa upp och vid behov förändra finanspolicyn
- Beloppsramar och villkor för kommunkoncernens totala upplåning

2.2 Kommunstyrelsens ansvar

- Följa upp och vid behov föreslå förändring av finanspolicyn
- Kontrollera att finanspolicyn efterlevs
- Delge fullmakt till behörig personal

2.3 Kommunchefens ansvar

Kommunchefen eller den han/hon väljer att delegera uppgifterna till, vanligtvis ekonomichefen, ansvarar för att:

- Praktiskt hantera den löpande förvaltningen för kommunen
- Aktivt och inom givna ramar hantera de finansiella risker som definieras i finanspolicyn
- Tillse att en effektiv och fungerande organisation och ansvarsfördelning finns
- Skapa rapporter och kontrollera att finanspolicyns krav uppfylls
- Rapportera relevanta uppgifter om finansförvaltningen till styrelsen
- Ge styrelsen förslag på förändringar av finanspolicyn

2.4 De kommunala bolagens ansvar

- Fastställa en finanspolicy med tillhörande riskinstruktion
- Respektive styrelse har ett självständigt ansvar för bolagets finansiella verksamhet och risker

2.5 Borgen

Bolag inom kommunkoncernen kan beviljas borgen för extern finansiering. Kommunfullmäktige beslutar om storlek på borgensram samt om den avgift som bolaget ska betala för erhållen säkerhet. Kommunen har en restriktiv inställning till borgen för lån till andra låntagare och kräver ett beslut i kommunfullmäktige samt att en kreditprovning görs.

3. HANTERING AV FINANSIELLA RISKER

Kommunen utsätts kontinuerligt för ett antal finansiella risker och har valt att aktivt hantera och kontrollera/begränsa dessa. Riskhanteringen bör omfatta och hantera följande viktiga risker och exponeringar:

- Betalningsberedskap och likviditetsrisk
- Tillåtna motparter
- Kapitalanskaffning och refinansieringsrisk
- Ränterisk
- Valutarisk
- Placeringar
- Finansiell leasing

3.1 Betalningsberedskap och likviditetsrisk

Kommunen skall kontinuerligt upprätthålla en likviditetsreserv för att vid varje tillfälle kunna sköta sina betalningsförpliktelser. Nivån på likviditetsreserven skall baseras på verksamhetens intäkter och kostnader. Definition av likviditetsreserv:

- Ej bundna medel på bankkonton etc.
- Placerade medel som kan frigöras med likvid inom två bankdagar
- Outnyttjade checkräkningskrediter, låneramar samt kreditlöften

I riskinstruktionen regleras storleken på likviditetsreserven.

3.2 Tillåtna motparter

För att säkerställa en trygg finansiering och hantering av finansiella risker ska endast motparter med högsta möjliga kreditvärdighet användas. Tillåtna motparter är godkända för alla delar i den finansiella verksamheten.

I riskinstruktionen framgår tillåtna motparter.

3.3 Kapitalanskaffning och refinansieringsrisk

Kommunens verksamhet innefattar omsättning av befintliga lån och krediter samt nyupplåning. Kapitalbehovet ska säkerställas genom ett aktivt och professionellt upplåningsförfarande. Det är av största vikt att i god tid säkerställa detta. För att undvika kapitalbrist samt för att få en bra jämförelse av prisnivån skall all upplåning och kreditförfrågning, om möjligt, ske via ett antal oberoende långivare.

Risken att betydande delar av utestående låneengagemang förfaller inom samma tidsperiod kan vid ogynnsamma marknadslägen medföra att omsättningen eller refinansieringen av en stor del av lånevolymen måste ske till ofördelaktiga räntevillkor eller ej är genomförbara. Detta gäller även nyupplåning. Härigenom kan kapitalkostnaden för kommunen snabbt öka, eller en likviditetskris uppstå. För att begränsa denna risk skall förfallostrukturen och kapitalbindningstiden på skuldportföljen regleras.

I riskinstruktionen regleras:

- Antal motparter
- Enskild motparts tillåtna andel av skuldvolymen
- Kapitalbindning
- Förfalloprofil kapitalbindning, tillåtna förfall inom tidsperioder

3.4 Ränterisk

Variationer i det allmänna ränteläget kan leda till att kommunens finansnetto påverkas negativt. Ränterisken exponeringen är vid varje tillfälle summan av den befintliga/framtida upplåningen och den genomsnittliga räntebindningstiden i skuldportföljen. Ränterisken i placeringar, om sådan finns, hanteras separat under 3.6. För att på bästa sätt förändra räntebindningstiden i skuldportföljen har kommunen möjlighet att utnyttja räntederivat. Detta innebär att man på ett snabbt, flexibelt och kostnadseffektivt sätt kan förändra räntebindningstiden och således begränsa ränterisken.

Ränterisken, eller en förändring av ränteläget, kan förenklat delas upp i två delar:

- Generell ränteförändring över hela avkastningskurvan, dvs. en parallellförskjutning av den korta och långa marknadsräntan.
- Lutningsförändring av avkastningskurvan dvs. förhållandet mellan den korta och långa marknadsräntan förändras.

I riskinstruktionen regleras:

- Antal motparter
- Enskild motparts tillåtna andel av skuldvolymen
- Tillåtna instrument
- Räntebindning
- Förfalloprofil räntebindning, tillåtna förfall inom tidsperioder

3.5 Valutarisk

Kommunen får inte låna eller placera i utländsk valuta. Om det uppkommer flöden i utländsk valuta under ett enskilt år som överstiger angivet belopp i riskinstruktionen skall en valutapolicy upprättas där kommunfullmäktige beslutar om godkända riktlinjer.

3.6 Placeringar

Det bör eftersträvas att kommunens likvida medel placeras på ett likvidkonto och alla överskottsmedel, utöver likviditetsreserven, bör användas för att amortera på lånen och eller pensionsskulden.

3.7 Finansiell leasing

Om den finansiella leasingen totalt uppgår till mer än angivet belopp i riskinstruktionen skall den likställas med upplåning och hanteras i enlighet med riktlinjerna i finanspolicyen.

4. RAPPORTERING OCH KONTROLL

Rapporteringen skall ge information om kommunkoncernens finansiella exponering och risk samt säkerställa att finanspolicyen efterlevs.

Kommunchefen eller den han/hon väljer att delegera uppgifterna till, vanligtvis ekonomichefen, rapporterar till kommunstyrelsen vid ordinarie styrelsemöten samt vid förfrågan. Rapportering till kommunchefen sker efter överenskommelse med berörd personal.

4.1 Rapportens innehåll

- Aktuell likviditetssituation
- Lånevolym
- Derivatvolym
- Motparter
- Räntebindning och dess förfalloprofil
- Kapitalbindning och dess förfalloprofil
- Genomsnittsränta
- Värde
- Värdepåverkan vid ränteförändringar
- Förväntade räntekostnader
- Förväntade räntekostnader vid ränteförändringar
- Avstämning mot finanspolicy

5. RISKINSTRUKTION

Dessa riktlinjer gäller för Lilla Edets kommun.

5.1 Betalningsberedskap och likviditetsrisk

- Likviditetsreserven skall uppgå till det beräknade behovet för minst en månads löpande utgifter

5.2 Tillåtna motparter

- Svenska staten
- Svenska banker
- Svenska hypoteksinstitut
- SBAB, Sveriges Bostadsfinansieringsaktiebolag
- Svenska försäkringsbolag
- Bolag inom den egna kommunkoncernen
- Kommuninvest i Sverige AB
- Utländska banker med etablerad verksamhet i Sverige

5.3 Kapitalanskaffning och refinansieringsrisk

- Minst tre motparter bör eftersträvas
- Enskild motpart bör ej representera mer än 50 % av den vid varje tidpunkt totala skuldvolymen. Undantag kan dock göras för Kommuninvest
- Den genomsnittliga kapitalbindningstiden i skuldportföljen regleras tills vidare inte
- Förfalloprofilen i kapitalbindningen regleras tills vidare inte

5.4 Ränterisk

- Minst tre motparter bör eftersträvas
- Enskild motparts tillåtna andel av den räntesäkrade volymen regleras tills vidare inte
- Tillåtna derivat är ränteswapar och forwardswapar. Kombinationer av ränteswapar med ränteoptioner är inte tillåtet
- Den genomsnittliga räntebindningstiden skall ej understiga 1 år och skall ej överstiga 7 år
- Förfalloprofilen i räntebindningen regleras tills vidare inte

5.5 Valutarisk

Kommunen får inte låna eller placera i utländsk valuta. Om det uppkommer flöden i utländsk valuta som överstiger 1 mkr under ett enskilt år skall en valutapolicy upprättas där kommunfullmäktige beslutar om godkända riktlinjer.

5.6 Placeringar

Det bör eftersträvas att kommunens likvida medel placeras på ett likvidkonto och alla överskottsmedel, utöver likviditetsreserven, bör användas för att amortera på lånen och eller pensionsskulden.

5.7 Finansiell leasing

Om den finansiella leasingen totalt uppgår till mer än 50 Mkr skall den likställas med upplåning och hanteras i enlighet med riktlinjerna i finanspolicyn.

FINANSPOLICY FÖR Lilla Edets kommun med bolag

Finanspolicy – här definieras vilka risker som finns, vilken finansiell organisation, styrning och ansvarsfördelning som skall gälla. Normalt görs inga förändringar i detta avsnitt efter fastställandet

Finanspolicyn kompletteras med två bilagor:

Reglemente – här definieras vilka risker som skall hanteras, hur man skall se på dessa och vilken hantering som skall tillämpas– fastställande av vilka strategier och vilka typer av nyckeltal som gäller

Riskinstruktion – här fastställs godkända/tillåtna nivåer på nyckeltal, volymer, motparter, limiter, upplåningsformer, instrument mm

Reglementet och riskinstruktionen skall enkelt kunna ändras efter styrelsebeslut.

Finanspolicy för Lilla Edets kommun med bolag

1. Inledning

Finanspolicyns syfte och mål

Målsättning är att den finansiella verksamheten skall drivas och regleras utifrån tydligt definierade mål och risknivåer.

Syftet med finanspolicyn är att definiera enhetliga riktlinjer och ramar för de finansiella aktiviteter som uppkommer i samband med upplåning, skuldförvaltning och likviditetshantering. Riktlinjerna skall ligga till grund för att en god kontroll och kostnadseffektiv hantering av finansiella flöden och risker uppnås, samt att ansvarsfördelning och organisation klargörs. Dessutom skall en god utveckling av finansnettot och finansiell påverkan på resultatet främjas.

Finanspolicyn är ett övergripande dokument som i första hand berör VD/kommunchefen och finansfunktionen.

Finanspolicyn med tillhörande reglemente och riskinstruktion är utarbetad i samarbete mellan kommunen och dess bolag och är därmed gemensam för kommunen och dess bolag.

Finanspolicyn, reglementet och riskinstruktionen, skall revideras, och vid behov justeras, kontinuerligt för att upprätthålla en löpande anpassning till de omvärldsförändringar som uppkommer, samt att tillse att en väl avvägd riskprofil upprätthålls. Syftet med reglementet är att ge instruktioner och riktlinjer om vilka nyckeltal som skall användas, vilka begränsningar som skall göras och hur befogenheter skall fördelas. Syftet med riskinstruktionen är att kvantifiera de instruktioner och riktlinjer som upptas i reglementet. Varje del kan ändras var för sig.

Alla avsteg från finanspolicyns riktlinjer får enbart vara av riskbegränsande karaktär.

Finanspolicyns omfattning

Finanspolicyn definierar:

- Finansiell organisation och styrning
- Principer för finansiell riskhantering
- Regler för rapportering, sammanställning och kontroll

2. Finansiell organisation, styrning och ansvarsfördelning

Styrelsens uppgift är att:

- ansvara för innehållet i finanspolicyn (med tillhörande reglemente och riskinstruktion)
- följa upp och vid behov förändra finanspolicyn
- kontrollera att finanspolicyn följs
- ta del av information om finansverksamhetens resultat som tillhandahålls av VD/kommunchefen

VD/kommunchefen eller den som uppgifterna delegerats till, vanligtvis finansfunktionen, har huvudansvaret för att verka på ett professionellt och kostnadseffektivt sätt i enlighet med finanspolicyn för att:

- praktiskt hantera in- och utbetalningar, kassaförvaltning och kontohantering
- praktiskt hantera upplåning, uppföljning och kontroll av låneförfall, samt nyupptagning och registrering av lån
- praktiskt hantera likviditets- och placeringsverksamheten
- se till att tillräcklig tillgång till likvida medel finns för den löpande verksamheten samt för beslutade investeringar
- agera på den finansiella marknaden
- aktivt hantera de finansiella riskerna
- ge ledning och styrelse förslag på förändringar av finanspolicyn
- löpande uppföljning och kontroll av egen och eventuellt extern förvaltares agerande
- samla, verifiera och rapportera utfall av det finansiella resultatet, aktuella nyckeltal
- tillse att en fungerande organisation och ansvarsfördelning finns

3. Hantering av finansiella risker

Kommunen/Bolagen utsätts kontinuerligt för ett antal finansiella risker.

Kommunen/Bolagen har valt att aktivt hantera och kontrollera/begränsa dessa.

Det åligger VD/kommunchefen och finansfunktionen att tillse att beslutad riskprofil upprätthålls.

Riskhanteringen bör omfatta och hantera följande viktiga exponeringar:

- Likviditetsrisk och betalningsberedskap
- Kreditvärdighetsrisk vid refinansiering, nyupplåning och placeringar
- Tillgång på kapital vid oförutsedda förändringar i omvärlden
- Förändringar på kredit- och kapitalmarknaden, dess sätt att fungera, ev. upphörande, marknadssegment och upplåningsformer
- Ränte- och likviditetsrisk i förfallostrukturen
- Ränterisk i skuldportföljen
- Valutarisk
- Kredit- och likviditetsrisk vid placering av överskottslikviditet

3.1 Likviditet och betalningsberedskap

Kommunen/Bolagen skall kontinuerligt upprätthålla en likviditetsreserv för att vid varje tillfälle kunna sköta sina betalningsförpliktelser. Nivån på likviditetsreserven skall baseras på verksamhetens löpande intäkter och kostnader, låneförfall, räntebetalningar samt investeringar och avyttringar.

3.2 Kapitalanskaffning

Verksamheten innefattar dels nyinvesteringar via nyproduktion eller köp, dels löpande underhåll och ombyggnationer av befintliga anläggningstillgångar samt kapitalbehov i den löpande verksamheten. Kapitalbehovet ska säkerställas genom ett aktivt och professionellt upplåningsförfarande. Det är av största vikt att i god tid säkerställa detta.

3.3 Ränte- och likviditetsrisk i förfallostrukturen

Risken att betydande delar av utestående låneengagemang förfaller inom samma tidsperiod kan vid ogynnsamma marknadslägen medföra att omsättningen eller refinansieringen av en stor del av lånevolymen måste ske till ofördelaktiga räntevillkor eller inte är genomförbara. Detta gäller även nyupplåning.

3.4 Ränterisk i skuldportföljen

Variationer i det allmänna ränteläget kan leda till att finansnettot påverkas negativt.

Ränteexponeringen är summan av genomsnittlig räntebindning i befintlig upplåning och derivatportfölj.

Kommunen/Bolagen påverkas av ränterisken på framförallt två sätt, dels resultatmässigt, dels av värdeförändringen på skuldportföljen.

Ränteförändringen kan delas upp i tre delar:

- Generell ränteförändring över hela avkastningskurvan, d v s parallellförskjutning av avkastningskurvan
- Lutningsförändring av avkastningskurvan dvs. förhållandet mellan den korta och långa upplåningen förändras
- Förändring på olika delar på avkastningskurvan

3.5 Valutarisk

För tillfället finns inte några tillgångar, skulder, eller flöden i utländsk valuta. Om det i framtiden uppkommer tillgångar, skulder, eller flöden i utländsk valuta skall en valutapolicy upprättas med tillhörande reglemente och riskinstruktion.

3.6 Placering av kapital/Egna medel

Kommunen/Bolagen är genom placering av kapital utsatt för likviditetsrisk, risken att inte få betalt i tid, samt kreditrisk, risken att inte få betalt överhuvudtaget.

4. Rapportering och kontroll

Rapporteringen till VD/kommunchefen och Styrelse skall ge information om finansiell exponering och risk samt säkerställa att finanspolicyn följs.

Alla räntebärande skulder och placeringar inklusive derivat skall sammanställas av finansfunktionen och rapporteras i enlighet med reglementet.

5. Administrativa regler

Finanspolicyn sätter regler och ramar som styr befogenheter och ansvar. Finansfunktionen ansvarar för att organisation och arbetssätt utformas i enlighet härmed.

Reglemente för Lilla Edets kommun med bolag

1. Likviditet och betalningsberedskap

Definition av likviditetsreserv:

Ej bundna medel på bankkonton, plusgiro m.m.

Placerade medel som kan frigöras med likvid inom två bankdagar.

Outnyttjade, garanterade räkningskrediter, låneramar samt kreditlöften

Kommunen/Bolagen skall följa upp och planera behov av likviditet på kort och lång sikt.

I riskinstruktionen regleras:

- Storlek på likviditetsreserv

2. Kapitalanskaffning/Ränte- och likviditetsrisk i förfallostrukturen

Det skall framgå vilka långgivare som är godkända. Dessutom kan antal kort- och långfristiga kreditgivare med hänsyn till marknadssegment regleras.

Upplåningsformer kan också regleras. Ränte- och likviditetsrisker begränsas genom att förfallostrukturen och kapitalbindningstiden på skuldportföljen regleras/följs upp.

I riskinstruktionen regleras:

- Ändrad kreditvärdighet hos kommunen eller kreditgivaren
- Spridning av långgivare
- Storlek på lånelimiter
- Tillåtna motparter – kort-/långfristiga
- Marknadssegment/Upplåningsformer
- Kapitalbindning
- Förfallostruktur/Refinansieringsrisk: omsättning av oproportionerlig stor del av lånestocken i situationer där kreditmarknaden ej fungerar normalt

3. Ränterisk i skuldportföljen

Det skall framgå vilka motparter som är godkända. Ränterisken begränsas genom att förfallen på räntebindingarna samt räntebindingstiden i skuldportföljen regleras.

Kommunen/Bolagen skall följa upp och beräkna hur resultatet, respektive värdet på skuldportföljen kan komma att förändras vid olika räntescenarios.

Hantering av räntebindingstiden skall företrädesvis hanteras genom räntederivat.

I riskinstruktionen regleras:

- Motparter (likviditets- och kreditrisker, tillgänglighet)
- Tillåtna motparter
- Tillåtna instrument
- Förfallostruktur (Var på avkastningskurvan ränterisk hanteras)
- Räntebindingstid
- Värdeförändring

Instruktion för hantering av räntederivat

För att på bästa sätt förändra räntebindningstiden i skuldportföljen finns möjlighet att utnyttja räntederivat. Detta innebär att man på ett snabbt, flexibelt och kostnadseffektivt sätt kan förändra räntebindningstiden.

Räntederivat får endast användas för att ändra räntebindningstiden. Hänsyn skall tas till räntebindningstiden både när det gäller finansiella tillgångar som finansiella skulder.

Kommunen/Bolagen skall sträva efter att handla likvida derivatinstrument. Dock skall varje situation beaktas med hänsyn till pris, löptid m.m. för att uppnå önskad effekt på bästa sätt. Likviditeten bör dock vara så god att man antingen kan göra en motaffär eller stänga affären innan löptidens slut.

4. Valutarisk

Om det i framtiden uppkommer tillgångar, skulder, eller flöden i utländsk valuta skall en valutapolicy upprättas med tillhörande reglemente och riskinstruktion.

5. Placering av kapital/Egna medel

Förvaltning av nödvändig likviditet samt tillfälliga överskottsmedel ska ske med målsättningen att erhålla en god avkastning med bibehållen hög säkerhet. Den finansiella risknivån bör vara låg.

I riskinstruktionen regleras:

- Tillåtna motparter
- Tillåtna instrument
- Räntebindningstid
- Kapitalbindning
- Åtkomsttid

6. Rapport och kontroll

Alla räntebärande skulder och placeringar samt valutainstrument skall sammanställas, var för sig och vid behov gemensamt, av finansfunktionen.

Rapport skuldförvaltning:

Rapporten syftar till att analysera:

- Lånens kapitalbindning och dess inverkan på refinansieringsrisk och ränterisk
- Derivataffärer och dess inverkan på ränterisken

Gemensamt och var för sig:

- Räntebindning (duration)
- Kapitalbindning
- Förfalloprofil: räntebindning och kapitalbindning
- Motparter
- Genomsnittsränta
- Värde
- Resultat
- Resultatpåverkan vid ränteförändringar
- Värdepåverkan vid ränteförändringar

Lån och derivat:

- Volym
- Motparter

7. Administrativa regler

Vid alla finansiella transaktioner, såsom lån, placeringar och räntederivat, skall kommunen/bolagen företräddas av namngivna behöriga personer.

Skriftlig fullmakt skall delges de behöriga personer som med bindande verkan har rätt att utföra finansiella transaktioner. Fullmakterna skall vara tidsbegränsade.

Fullmakt beslutas av styrelsen.

Riskinstruktion för Lilla Edets kommun med bolag

1. Likviditet och betalningsberedskap

- Likviditetsreserven skall som målsättning uppgå till 20 MSEK och vara tillgänglig inom 2 dagar.

2. Kapitalanskaffning/Ränte- och likviditetsrisk i förfallostrukturen

- Ändrad kreditvärdighet hos kommunen eller kreditgivaren
Enskild långivare bör ej representera mer än 50% av den vid varje tidpunkt totala skuldvolymen, undantag kan dock göras för Kommuninvest
- Spridning av långivare
Minst 3 antal långivare bör eftersträvas
- Storlek på lånelimiter
Regleras ej.
- Tillåtna motparter – kort- och långfristig
Se punkt 6 tillåtna motparter nedan.
- Marknadssegment/Upplåningsformer/Typ
Regleras ej.
- Kapitalbindning
Regleras ej
- Förfallostruktur/Refinansieringsrisk: omsättning av oproportionerlig stor del av lånestocken i situationer där kreditmarknaden ej fungerar normalt.
Regleras ej

3. Ränterisk i skuldportföljen

- Motparter (likviditets- och kreditrisker, tillgänglighet)
Minst 2 motparter bör eftersträvas
- Tillåtna motparter
Se punkt 6 tillåtna motparter nedan.
- Tillåtna instrument
S.k. "Standardiserade" ränteswapar
Kombinationer av ränteswapar och ränteoptioner är inte tillåtet
- Förfallostruktur
Regleras ej.
- Räntebindningstid
Den genomsnittliga räntebindningstiden får inte understiga 1 år och inte överstiga 7 år.
- Värdeförändring
Regleras ej.

4. Valutarisk

Om det i framtiden uppkommer tillgångar, skulder, eller flöden i utländsk valuta skall en valutapolicy upprättas med tillhörande reglemente och riskinstruktion.

5. Placering av kapital/Egna medel

Om placeringarna överstiger 40 MSEK skall en mer utförlig placeringspolicy upprättas med tillhörande reglemente och riskinstruktion.

6. Tillåtna motparter

Godkända motparter kapitalanskaffning och ränterisk:

- Svenska staten
- Svenska banker
- Svenska hypoteksinstitut
- Svenska försäkringsbolag
- Bolag inom den egna kommunkoncernen
- Kommuninvest
- Utländska banker med etablerad verksamhet i Sverige

7. Rapport och kontroll

Rapportering med innehåll enligt nedan skall ske löpande. Det ankommer på respektive styrelse att fastställa periodiciteten i rapporteringen.

- Volym/motpart
- Räntebindning
- Kapitalbindning
- Förfalloprofil: räntebindning och kapitalbindning
- Genomsnittsränta
- Resultat
- Värde och risk

Rapportens innehåll bestäms av reglementet.

8. Administrativa regler

Det åligger finansfunktionen att ansvara för att rapportering och redovisning sker till kommunchefen/VD. Kommunchefen/VD rapporterar till styrelsen i enlighet med den periodicitet i rapporteringen som beslutats.

Räntederivat

Bilaga till finanspolicy

Ränteswap

Avtal om byte av räntebetalningar från rörlig till fast räntesats och vice versa.

Kommunstyrelsen protokoll 2023-01-11

§ 18

Svar på motion om menssäkrade toaletter

Dnr KS 2022/150

Sammanfattning

Linda Holmer Nordlund (V) inkom 2022-03-08 med en motion med följande förslag:

Att-sats 1: Omgående tillse att det på samtliga grundskolor i årskurs 4 - 9 finns menssäkrade toaletter för skolans flickor.

Att-sats 2: Omgående tillse att det på alla kommunala arbetsplatser finns menssäkrade personaltoaletter.

Med menssäkrade toaletter menas att där ska finnas tillgängligt:

- Mensskydd (bindor och tamponger)
- Handfat och tvål
- En papperskorg

Holmer Nordlund (V) lyfter bland annat i sin motion att mens är en naturlig del av vardagen för alla kvinnor under en stor del av deras liv, men att mens fortfarande är omgärdad av tabun, skam och stigma – det är viktigt att bekämpa myter och bryta tabun. Genom menssäkrade toaletter skapas trygghet, ökar kunskapen om mens och stärker kommunens jämställdhetsarbete.

Enligt Holmer Nordlund (V), där hon hänvisar till en undersökning av Sifo, får 2 av 3 kvinnor oväntat sin mens på arbetet och att då tvingas lämna sin arbetsplats för att skaffa mensskydd är orimligt.

Menssäkrade elevtoaletter

Bildningsnämnden behandlade ärendet på nämndssammanträde 2022-10-04.

Sektor bildning gav följande bakgrund till bildningsnämnden inför att frågan om menssäkrade toaletter skulle behandlas:

Handfat, tvål och papperskorgar finns idag på samtliga toaletter. För att erbjuda elever mensskydd på menssäkrade toaletter i de kommunala skolorna anser sektor bildning att automater för mensskydd bör nyttjas. Risk finns för missbruk och förstörelse, men nyttan bör väga tyngre än risken. Teknisk lösning finns och erbjuds av flera leverantörer till exempel Redlocker och Herbox. Via ett tidlås (2 - 4 minuter) så går det inte att plocka ut fler skydd än ett i taget. Viktigt att nämna är att idag redan finns gratis mensskydd vid behov för elever och är redan en del i befintlig budget. Dessa mensskydd erbjuds elever av personal i skola, elevhälsa och ungdomsgård vid behov. Kostnadsbilden förändras per enhet beroende på antalet enheter som beställs. En exakt kostnadsberäkning är svår att göra då nyttjandegraden är svårbedömd, men sektor

Kommunstyrelsen protokoll 2023-01-11

bildning uppskattar kostnaden enligt följande: 4000 kr för 3 toaletter på 5 skolor (15 x 4000) = 60 000 kr/år. Sammanlagd kostnad vid montering av 2-3 automater samt påfyllnad per skola/stadie per år beräknas alltså till ca 60 000 kr per år.

Menssäkrade personaltoaletter

Om mensskydd skulle erbjudas kvinnor anställda i kommunen finns risken att invånarna i kommunen uppfattar att de anställda i Lilla Edets kommun blir orättvist premierade i jämförelse med andra anställda hos andra arbetsgivare i kommunen, där inte gratis mensskydd erbjuds. Kommunen finansieras av invånarna och kvinnor som är anställda i kommunen uppstår redan lön från Lilla Edets kommun.

Kvinnor kan förbereda sig på att menstruationen kan komma oväntat genom att bära med sig mensskydd till arbetet i väska och/eller förvara i låda/garderob/skåp på arbetet.

Om automater för mensskydd skulle användas på personaltoaletterna, ser kostnadsbilden olika ut per enhet beroende på antalet enheter som beställs. En uppskattad kostnad från sektor kommunledning om automater skulle användas på samtliga personaltoaletter (ca 170 toaletter) uppgår till ca 220 000 kr per år.

Beslutsunderlag

Arbetsutskottets protokoll 2022-12-12
Tjänsteskrivelse, daterad 2022-11-22
Bildningsnämnden protokoll 2022-10-04
Motion, daterad 2022-03-08.

Ekonomiska konsekvenser

En uppskattad kostnad från sektor bildning: 4000 kr för 3 toaletter på 5 skolor (15x4000) = 60 000 kr/år. Sammanlagd kostnad vid montering av 2-3 automater samt påfyllnad per skola/ stadie per år beräknas alltså till ca 60 000 kr per år.

En uppskattad kostnad från sektor kommunledning om automater skulle användas på samtliga personaltoaletter (ca 170 toaletter) uppgår till ca 220 000 kr per år.

Sociala konsekvenser

Att införa menssäkrade elevtoaletter bidrar till att stävja myter och fördomar om mens, uppmuntra till kunskapsspridning om mens samt är en positiv markering ur jämställdhetssynpunkt.

Yrkande

Frej Dristig (SD) yrkar bifall till motionen i sin helhet samt lämnar följande tilläggsyrkande ”kommunalt helägda bolag ska även ha menssäkrade personaltoaletter”.

Andreas Freiholtz (SD) tillstyrker Frej Dristigs yrkanden.

Anne-Lie Palm (S) yrkar bifall till arbetsutskottets förslag.

Kommunstyrelsen protokoll 2023-01-11

Beslutsgång

Ordföranden konstaterar först att kommunstyrelsen bifaller motionens punkt 1.

Därefter frågar ordföranden om kommunstyrelsen bifaller eller avslår motionens punkt 2 och finner att kommunstyrelsen avslår punkt 2.

Omröstning

Omröstning begärs och verkställs.

Följande beslutsgång fastställs:

Ja-röst för avslag av punkt 2

Nej-röst för att bifalla punkt 2

	Ja-röst	Nej-röst	Avstår
Julia Färjhage (C)	X		
Frej Dristig (SD)		X	
Mona Burås Dieng (S)	X		
Anne-Lie Palm (S)	X		
Kristian Hermansson (S)	X		
Jörgen Andersson (C)	X		
Zara Blidevik (M)	X		
Andreas Freiholtz (SD)		X	
Niclas Ahlberg (SD)		X	
Gustav Lagnander (EDL)		X	
Camilla Nilsson (KD)		X	
	6	5	

Till sist frågar ordförande om kommunstyrelsen bifaller eller avslår tilläggsyrkandet och finner att kommunstyrelsen avslår yrkandet.

Kommunstyrelsens beslutsförslag till kommunfullmäktige

1. Kommunfullmäktige bifaller första att-satsen.
2. Kommunfullmäktige avslår andra att-satsen.

Reservation

Ledamöter och tjänstgörande ersättare för sverigedemokraterna, edetlistan och kristdemokraterna reserverar sig mot beslutet till förmån för eget yrkande.

Kommunstyrelsens arbetsutskott protokoll 2022-12-12

§ 163

Svar på motion om menssäkrade toaletter

Dnr KS 2022/150

Sammanfattning

Linda Holmer Nordlund (V) inkom 2022-03-08 med en motion med följande förslag:

Att-sats 1: Omgående tillse att det på samtliga grundskolor i årskurs 4 - 9 finns menssäkrade toaletter för skolans flickor.

Att-sats 2: Omgående tillse att det på alla kommunala arbetsplatser finns menssäkrade personaltoaletter.

Med menssäkrade toaletter menas att där ska finnas tillgängligt:

- Mensskydd (bindor och tamponger)
- Handfat och tvål
- En papperskorg

Holmer Nordlund (V) lyfter bland annat i sin motion att mens är en naturlig del av vardagen för alla kvinnor under en stor del av deras liv, men att mens fortfarande är omgärdad av tabun, skam och stigma – det är viktigt att bekämpa myter och bryta tabun. Genom menssäkrade toaletter skapas trygghet, ökar kunskapen om mens och stärker kommunens jämställdhetsarbete.

Enligt Holmer Nordlund (V), där hon hänvisar till en undersökning av Sifo, får 2 av 3 kvinnor oväntat sin mens på arbetet och att då tvingas lämna sin arbetsplats för att skaffa mensskydd är orimligt.

Menssäkrade elevtoaletter

Bildningsnämnden behandlade ärendet på nämndssammanträde 2022-10-04.

Sektor bildning gav följande bakgrund till bildningsnämnden inför att frågan om menssäkrade toaletter skulle behandlas:

Handfat, tvål och papperskorgar finns idag på samtliga toaletter. För att erbjuda elever mensskydd på menssäkrade toaletter i de kommunala skolorna anser sektor bildning att automater för mensskydd bör nyttjas. Risk finns för missbruk och förstörelse, men nyttan bör väga tyngre än risken. Teknisk lösning finns och erbjuds av flera leverantörer till exempel Redlocker och Herbox. Via ett tidlås (2 - 4 minuter) så går det inte att plocka ut fler skydd än ett i taget. Viktigt att nämna är att idag redan finns gratis mensskydd vid behov för elever och är redan en del i befintlig budget. Dessa mensskydd erbjuds elever av personal i skola, elevhälsa och ungdomsgård vid behov. Kostnadsbilden förändras per enhet beroende på antalet enheter som beställs. En exakt kostnadsberäkning är svår att göra då nyttjandegraden är svårbedömd, men sektor

Kommunstyrelsens arbetsutskott protokoll 2022-12-12

bildning uppskattar kostnaden enligt följande: 4000 kr för 3 toaletter på 5 skolor (15 x 4000) = 60 000 kr/år. Sammanlagd kostnad vid montering av 2-3 automater samt påfyllnad per skola/stadie per år beräknas alltså till ca 60 000 kr per år.

Menssäkrade personaltoaletter

Om mensskydd skulle erbjudas kvinnor anställda i kommunen finns risken att invånarna i kommunen uppfattar att de anställda i Lilla Edets kommun blir orättvist premierade i jämförelse med andra anställda hos andra arbetsgivare i kommunen, där inte gratis mensskydd erbjuds. Kommunen finansieras av invånarna och kvinnor som är anställda i kommunen uppstår redan lön från Lilla Edets kommun.

Kvinnor kan förbereda sig på att menstruationen kan komma oväntat genom att bära med sig mensskydd till arbetet i väska och/eller förvara i låda/garderob/skåp på arbetet.

Om automater för mensskydd skulle användas på personaltoaletterna, ser kostnadsbilden olika ut per enhet beroende på antalet enheter som beställs. En uppskattad kostnad från sektor kommunledning om automater skulle användas på samtliga personaltoaletter (ca 170 toaletter) uppgår till ca 220 000 kr per år.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse ”Svar på motion om menssäkrade toaletter” (Dnr KS 2022/150 Bildningsnämnden protokoll 2022-10-04 (Dnr BIN 2022/122).

Motion ”Motion – menssäkrade toaletter” av Linda Holmer Nordlund (V), undertecknad 2022-03-08.

Ekonomiska konsekvenser

En uppskattad kostnad från sektor bildning: 4000 kr för 3 toaletter på 5 skolor (15x4000) = 60 000 kr/år. Sammanlagd kostnad vid montering av 2-3 automater samt påfyllnad per skola/ stadie per år beräknas alltså till ca 60 000 kr per år.

En uppskattad kostnad från sektor kommunledning om automater skulle användas på samtliga personaltoaletter (ca 170 toaletter) uppgår till ca 220 000 kr per år.

Sociala konsekvenser

Att införa menssäkrade elevtoaletter bidrar till att stävja myter och fördomar om mens, uppmuntra till kunskaps spridning om mens samt är en positiv markering ur jämställdhetssynpunkt.

Yrkande

Peter Spjuth (V) bifaller motionen i sin helhet.

Frej Dristig (SD) tillstyrker Peter Spjuths yrkande.

Julia Färjhage (C)

1. Kommunfullmäktige bifaller första att-satsen.

Kommunstyrelsens arbetsutskott protokoll 2022-12-12

2. Kommunfullmäktige avslår andra att-satsen.

Beslutsgång

Ordföranden ställer förslagen mot varandra och finner att arbetsutskottet bifaller Julia Färjhages yrkande.

Arbetsutskottets beslutsförslag till kommunstyrelsen

1. Kommunfullmäktige bifaller första att-satsen.
2. Kommunfullmäktige avslår andra att-satsen.

Reservation

Peter Spjuth (V) och Frej Dristig (SD) reserverar sig mot beslutet till förmån för eget yrkande.

Svar på motion om menssäkrade toaletter

Dnr KS 2022/150

Sammanfattning

Linda Holmer Nordlund (V) inkom 2022-03-08 med en motion med följande förslag:

Att-sats 1: Omgående tillse att det på samtliga grundskolor i årskurs 4 - 9 finns menssäkrade toaletter för skolans flickor.

Att-sats 2: Omgående tillse att det på alla kommunala arbetsplatser finns menssäkrade personaltoaletter.

Med menssäkrade toaletter menas att där ska finnas tillgängligt:

- Mensskydd (bindor och tamponger)
- Handfat och tvål
- En papperskorg

Holmer Nordlund (V) lyfter bland annat i sin motion att mens är en naturlig del av vardagen för alla kvinnor under en stor del av deras liv, men att mens fortfarande är omgärdat av tabun, skam och stigma – det är viktigt att bekämpa myter och bryta tabun. Genom menssäkrade toaletter skapas trygghet, ökar kunskapen om mens och stärker kommunens jämställdhetsarbete.

Enligt Holmer Nordlund (V), där hon hänvisar till en undersökning av Sifo, får 2 av 3 kvinnor oväntat sin mens på arbetet och att då tvingas lämna sin arbetsplats för att skaffa mensskydd är orimligt.

Menssäkrade elevtoaletter

Bildningsnämnden behandlade ärendet på nämndssammanträde 2022-10-04.

Sektor bildning gav följande bakgrund till bildningsnämnden inför att frågan om menssäkrade toaletter skulle behandlas:

Handfat, tvål och papperskorgar finns idag på samtliga toaletter. För att erbjuda elever mensskydd på menssäkrade toaletter i de kommunala skolorna anser sektor bildning att automater för mensskydd bör nyttjas. Risk finns för missbruk och förstörelse, men nyttan bör väga tyngre än risken. Teknisk lösning finns och erbjuds av flera leverantörer till exempel Redlocker och Herbox. Via ett tidlås (2 - 4 minuter) så går det inte att plocka ut fler skydd än ett i taget. Viktigt att nämna är att idag redan finns gratis mensskydd vid behov för elever och är redan en del i befintlig budget. Dessa mensskydd erbjuds elever av personal i skola, elevhälsa och ungdomsgård vid behov.

Kostnadsbilden förändras per enhet beroende på antalet enheter som beställs. En exakt kostnadsberäkning är svår att göra då nyttjandegraden är svårbedömd, men sektor bildning uppskattar kostnaden enligt följande: 4000 kr för 3 toaletter på 5 skolor (15×4000) = 60 000 kr/år. Sammanlagd kostnad vid montering av 2-3 automater samt påfyllnad per skola/stadie per år beräknas alltså till ca 60 000 kr per år.

Menssäkrade personaltoaletter

Om mensskydd skulle erbjudas kvinnor anställda i kommunen finns risken att invånarna i kommunen uppfattar att de anställda i Lilla Edets kommun blir orättvist premierade i jämförelse med andra anställda hos andra arbetsgivare i kommunen, där inte gratis mensskydd erbjuds. Kommunen finansieras av invånarna och kvinnor som är anställda i kommunen uppbär redan lön från Lilla Edets kommun.

Kvinnor kan förbereda sig på att menstruationen kan komma oväntat genom att bära med sig mensskydd till arbetet i väska och/eller förvara i låda/garderob/skåp på arbetet.

Om automater för mensskydd skulle användas på personaltoaletterna, ser kostnadsbilden olika ut per enhet beroende på antalet enheter som beställs. En uppskattad kostnad från sektor kommunledning om automater skulle användas på samtliga personaltoaletter (ca 170 toaletter) uppgår till ca 220 000 kr per år.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse ”Svar på motion om menssäkrade toaletter” (Dnr KS 2022/150 Bildningsnämnden protokoll 2022-10-04 (Dnr BIN 2022/122).

Motion ”Motion – menssäkrade toaletter” av Linda Holmer Nordlund (V), undertecknad 2022-03-08.

Ekonomiska konsekvenser

En uppskattad kostnad från sektor bildning: 4000 kr för 3 toaletter på 5 skolor (15×4000) = 60 000 kr/år. Sammanlagd kostnad vid montering av 2-3 automater samt påfyllnad per skola/ stadie per år beräknas alltså till ca 60 000 kr per år.

En uppskattad kostnad från sektor kommunledning om automater skulle användas på samtliga personaltoaletter (ca 170 toaletter) uppgår till ca 220 000 kr per år.

Sociala konsekvenser

Att införa menssäkrade elevtoaletter bidrar till att stävja myter och fördomar om mens, uppmuntra till kunskapsspridning om mens samt är en positiv markering ur jämställdhetssynpunkt.

Förslag till beslut

1. Kommunfullmäktige bifaller första att-satsen.
2. Kommunfullmäktige avslår andra att-satsen.

Marianne Piironen
Personalchef
marianne.piironen@lillaedet.se

Beslut expedieras till
Marianne Piironen, personalchef

Elisabeth Linderöth, kommunchef
Anders Nordgren, verksamhetschef sektor bildning
Maria Berg, verksamhetschef sektor bildning

Bildningsnämnden protokoll 2022-10-04

§ 81

Motion från vänsterpartiet gällande menssäkrade toaletter

Dnr BIN 2022/122

Sammanfattning

Vänsterpartiet/Linda Holmer Nordlund har motionerat om att det i kommunens skolor för elever i åk 4-9 och på alla kommunala arbetsplatser ska erbjudas menssäkrade toaletter.

Det formuleras i motionen i två att-satser. De lyder:

- Att omgående tillse att det på samtliga grundskolor år 4-9 finns menssäkrade toaletter för skolans tjejer.
- Att omgående tillse att det på alla kommunala arbetsplatser finns menssäkrade personaltoaletter.

Med menssäkrade toaletter menas att där ska finnas tillgängligt:

- Mensskydd, av olika slag
- Handfat och tvål
- En papperskorg

Svar från sektor bildning:

Vad gäller handfat, tvål och papperskorgar så finns det idag på samtliga toaletter.

Mensskydd skulle kunna erbjudas **personal** på personaltoaletter till exempel i en korg. Då tillkommer enbart kostnader för själva skyddet. Att göra en kostnadsberäkning för det låter sig inte göras då nyttjandegraden är svår att utreda. Frågan har tagits upp i bildningsnämndens arbetsutskott och där beslutades att hänvisa att-sats 2 till HR eftersom motionen avser kommunens samtliga toaletter.

För att erbjuda **elever** mensskydd på menssäkrade toaletter i de kommunala skolorna anser sektor bildning att automater för mensskydd bör nyttjas. Risk finns för missbruk och förstörelse, men nyttan bör väga tyngre än risken. Teknisk lösning finns och erbjuds av flera leverantörer till exempel Redlocker och Herbox. Dessa lösningar innebär kostnader över tid. Via ett tidslås (2-4 minuter) går det inte att plocka ut fler skydd än ett i taget.

Viktigt att nämna är att idag finns det gratis mensskydd vid behov för elever och är redan en del i befintlig budget. Dessa mensskydd erbjuds elever av personal i skola, elevhälsa och ungdomsgård vid behov.

Vid teknisk lösning tillkommer kostnader över tid. Kostnadsbilden förändras per enhet beroende på antalet enheter som beställs.

Bildningsnämnden protokoll 2022-10-04

En exakt kostnadsberäkning är svår att göra då nyttjandegraden är svårbedömd.

En grov uppskattning från sektor bildning kring kostnader hamnar på:

4000:- för 3 toaletter på 5 skolor (15x4000) = 60 000:-/år.

Sammanlagd kostnad vid montering av 2-3 automater samt påfyllnad per skola/ stadie per år beräknas alltså till ca 60 000:- per år.

Beslutsunderlag

Bildningsnämndens arbetsutskott § 57/2022

Tjänsteskrivelse daterad 2022-09-13

Offert Herbox

Redlocker skolpresentation

Yrkanden

Linda Holmer Nordlund (V) yrkar bifall till motionen.

Johan Söater Johansson (SD) yrkar bifall till att-sats 1 i arbetsutskottets förslag.

Beslutsgång

Ordförande ställer Linda Holmer Nordlunds (V) yrkande mot arbetsutskottets beslutsförslag och finner att bildningsnämnden bifaller arbetsutskottets förslag.

Ändringsyrkanden

Martin Rapp (S) yrkar att att-sats 1 ändras, 2-3 elevtoaletter tas bort och att skolan själv får bedöma hur många toaletter som behövs.

Anna Chorell (M) yrkar att att-sats 2 ändras till *bildningsnämnden lämnar till kommunfullmäktige utan eget förslag*.

Beslutsgång

Ordförande ställer frågan till nämnden om man bifaller eller avslår Martin Rapps yrkande och finner att bildningsnämnden bifaller Martin Rapps (S) förslag.

Ordförande ställer sedan frågan till nämnden om man bifaller eller avslår Anna Chorells yrkande och finner att bildningsnämnden bifaller Anna Chorells (M) förslag.

Beslut

Bildningsnämnden är positiv till motionens intention.

Att-sats 1: Bildningsnämnden föreslår kommunfullmäktige att besluta om att kommunen ska tillhandahålla menssäkrade elevtoaletter på kommunala skolor. Skolan får själv bedöma hur många toaletter som behövs.

Att-sats 2: Bildningsnämnden lämnar till fullmäktige utan eget förslag, eftersom den gäller hela kommunen och bör hanteras centralt på HR-avdelningen.

LILLA EDETS
KOMMUN

Bildningsnämnden protokoll 2022-10-04

Beslutet expedieras till
Kommunfullmäktige

Motion – menssäkrade toaletter

Nära en fjärdedel av jordens befolkning har mens. Trots att mens är en naturlig del av vardagen för alla kvinnor under en stor del av deras liv kan det vara omgärdat av tabun, skam och stigma och kan vara kontroversiellt att ens nämna. Det begränsar menstruerande personers liv och rörlighet och därför är det viktigt att myter bekämpas, kunskapen ökar och tabun bryts. De allra flesta tjejer får sin första mens i tonåren och har den sedan under en stor del av livet, ca 45 år. Vissa får mens redan vid tio års ålder medan det för andra kan dröja ända upp till övre tonåren. Menstruation är biologiskt och inte något som flickor och kvinnor kan välja bort.

Mensen kan komma plötsligt, och att det är tabubelagt påverkar menstruerande tjejjers hälsa och möjlighet att gå i skolan och leva jämställda liv. Kvinnor som blöder mycket beskriver en sänkt livskvalitet, där nära en fjärdedel avstår från sociala aktiviteter på grund av blödningsen. En undersökning som genomfördes av Sifo på uppdrag av tidningen Arbetet visade att var femte kvinna har stannat hemma från jobbet på grund av mens. Bland yngre kvinnor är andelen ännu högre. Ytterligare en undersökning som gjordes av Sifo på uppdrag av Essity visade att 2 av 3 kvinnor oväntat fått sin mens på arbetet. Att då tvingas lämna sin arbetsplats för att införskaffa mensskydd är helt orimligt.

Mensskydd för en person i Sverige kostar ca 1 200 – 2 000 kr per år. Att kostnadsfritt kunna erbjuda mensskydd i skolorna är en trygghet för den som inte har råd eller möjlighet att köpa själv – det bidrar till en mer jämlik hälsa och till att utjämna sociala och ekonomiska skillnader. Med kostnadsfri tillgång till mensskydd i skolan garanteras att ingen elev uteblir från skolan på grund av mens. Ingen tjej ska behöva missa skolan för att hon inte har råd med mensskydd och är orolig att mensens blöder igenom. Mens ska inte behöva vara en klassfråga.

Genom att tillse att det finns menssäkrade toaletter skapas trygghet för flickor och kvinnor och ökar kunskapen om mens samt stärker kommunens jämställdhetsarbete.

Med menssäkrade toaletter säkerställs att det här finns på toaletten:

- Mensskydd så som bindor och tamponger
- Handfat och tvål
- En papperskorg

Vi lever i en tid när det borde vara en självklarhet att frågan om kostnadsfria mensskydd i skolan och på arbetsplatsen finns med på den politiska dagordningen. I november 2020 röstade Skottlands parlamentet enhälligt igenom gratis mensskydd för alla som har mens. "Det här är inga lyxprodukter. De är nödvändiga och ingen i Skottland ska behöva vara utan mensskydd", sa Labourpolitikern Monica Lennon som lade fram förslaget 2017. Frågan har även lyfts i stora delar av Sverige. Det är nu hög tid att frågan lyfts i Lilla Edets kommun!

Vänsterpartiet föreslår kommunfullmäktige att besluta:

- att omgående tillse att det på samtliga grundskolor år 4 – 9 finns menssäkrade toaletter för skolans tjejer.
- att omgående tillse att det på alla kommunala arbetsplatser finns menssäkrade personaltoaletter.

Lilla Edet den 8 mars 2022

Linda Holmer Nordlund
Ordinarie ledamot för Vänsterpartiet